

Namik Kemal University
Institute of Social Science

No: 01 / 2011

Avusturya'da Üniversiteler ve Üniversite Hukuku

Günther Löschnigg

Beatrix Karl

Sosyal Bilimler Metinleri
Papers on Social Science

Günther Löschnigg
Beatrix Karl

Avusturya’da Üniversiteler ve Üniversite Hukuku

Sosyal Bilimler Metinleri 01 / 2011

Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ
Namık Kemal University, Institute of Social Science, Tekirdag

Sosyal Bilimler Metinleri
ISSN 1308-4453 (Print)
ISSN 1308-4895 (Internet)

Sosyal Bilimler Metinleri Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından online ve basılı olarak sosyal bilimlerin farklı alanlarında yapılan çalışmaların duyurulması ve kamu oyu ile paylaşarak tartışmaya açılmasına yönelik olarak yayınlanan, uluslararası endekslerde taranan **akademik hakemli ve süreli** bir yayındır. Çalışmada öne sürülen görüş ve düşünceler yazara ait olup Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünü bağlamaz.

İndirme Adresi:

<http://sosyalbe.nku.edu.tr/>

Namık Kemal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Değirmenaltı Yerleşkesi
TR-59030 Tekirdağ
Tel: +90-282-293 38 74
Faks: +90-282-293 38 78
E-Posta: sosyalbilimler@nku.edu.tr

*Avusturya'da Üniversiteler ve Üniversite Hukuku**

ÖZET

Söz konusu bu çalışmada Avusturya Üniversiteler Yasası ve Avusturya Üniversiteleri hakkında genel bir çerçeve çizilerek, Üniversite Hukuku ve Politikaları hakkında bir değerlendirme yapılmaya çalışılmaktadır.

Çalışmada değişen yeni dünya düzeninde, Yüksek Öğrenimin artan ancak giderek değişen işlevi de analiz edilmektedir. Böylece Üniversitelerin gelişen bu rekabet koşullarına uygun olarak yeniden yapılandırılması ve pazarlık gücü artan bir Üniversite anlayışının önemi vurgulanmaya çalışılmaktadır.

Avusturya Üniversite geleneği ile Türkiye Üniversitelerinin geçmişten beri süre gelen birlikteliği göz önünde tutulduğunda bu çalışmanın önemli bir örnek teşkil ettiği ortadadır. Özellikle Avusturya Üniversite düzenlemeleri söz konusu olduğunda bunun doğrudan AB Üniversite Politikalarını da kapsadığı göz önünde bulundurulacak olursa, çalışmanın Türkiye için farklı bir önem taşıdığı da kabul edilecektir.

Anahtar Sözcükler: Üniversite Hukuku, Üniversitelerde Özerklik, Yüksek Öğrenim Hakkı, Üniversitelerde İş Sözleşmeleri, Üniversite-Öğrenci İlişkisi,

Universities in Austria and the University Law

ABSTRACT

This study is an attempt to assess University law and Policies while drawing a general framework about the Austrian University Law and Austrian Universities.

In this study, increasing but changing function of High Education in the changing new world order is also analyzed. By this way, it is emphasized the importance of the improvement of the universities' bargaining power and restructuring of universities according to the developing competition conditions.

When the togetherness of Austrian University tradition and Turkish Universities is kept in mind, it is obvious that this study represents an important example. Since the Austrian University Policies at the same time includes the EU University Policies, it will be accepted that this study has a special importance for Turkey.

Key words: University Law, University Autonomy, High Level Education Right, Work Contract in Universities, University-Student Relationship

---

* Çeviren: Öğr. Gör. Oktay Hekimler, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO

İçindekiler

Kısaltmalar.....	4
Önsöz	7
1. Giriş.....	7
2. Üniversite Yasasının Temel Esasları	8
2.1. Tam Yetki.....	8
2.2. Özerklik.....	8
2.3. Yönetim.....	8
2.4. Yönetime Katılma.....	9
2.5. Finansman	9
2.6. Personel.....	9
2.7 Yüksek Öğrenim Hakkı	9
3. Organizasyon	9
3.1 Esaslar, Görev Alanı ve Kapsam Alanı.....	9
3.1.1. Hedefler.....	9
3.1.2. Yön Veren Esaslar ve Görevler	10
3.1.3. Bilimsel ve Sanatsal Özgürlük	10
3.1.4. Kapsam Alanı	11
3.1.5. Topluluklar, Vakıflar ve Dernekler.....	11
3.2. Finansman, Performans Sözleşmesi ve Kalite Güvencesi.....	12
3.2.1. Finansman.....	12
3.2.2. Performans Sözleşmesi.....	14
3.2.3. Değerlendirme ve Kalite Güvencesi.....	14
3.3. Bütçe ve Bütçe Yönetimi	15
3.4. Yönetim ve Üniversitelerin İçsel Yapılandırılması	15
3.4.1. Üniversite ve Organizasyon Planı	15
3.4.2. Üniversite Konseyi.....	16
3.4.3. Rektörlük	18
3.4.4. Rektör.....	19
3.4.5. Senato.....	20
3.4.6. Tamamlayıcı Üniversite Organları	22
3.4.7. Üniversite Üstü Danışma Meclisleri	22
3.5. Araştırma Destekleri, Araştırma Talepleri ve Tam Yetki	23
3.6. Tıp Üniversitelerindeki Araştırma Talepleri, Viyana Veteriner Bilimleri Üniversitesi, Katolik ve Protestan Teolojileri, Güzel Sanatlar Akademisi ve Spor Üniversitesi için Özel Düzenlemeler	24

3.7. Kadın ve Erkeklerle Eşit Davranma	25
3.7.1. Kadın Çalışanların Teşviki Direktifi	25
3.7.2. Eşit Davranma Sorununa Dair Çalışma Grubu	25
3.7.3. Hakem Komisyonu	25
3.8. Üniversite İçi İşlemler	25
3.8.1. Denetim	25
3.8.2. Süreçler	26
3.8.3. Gecikme	26
3.8.4. Sorumluluk	27
4. Yüksek Öğrenim Hakkı	27
4.1. Yüksek Öğrenim	27
4.2. Yüksek Öğrenim Görenler	30
4.2.1. Düzenli Yüksek Öğrenime Kabul Edilme /İşlemler	31
4.2.2. Üniversite Öğrenimine Giriş ve Uyum Süreci	33
4.3. Sınavlar	33
4.3.1. Yüksek Öğrenim Başarısının Tespit Edilmesi	33
4.3.2. Yüksek Öğrenim Performansının Tanınması	33
4.3.3. Öğrenim Faaliyetlerinden Menetmek	34
4.3.4. Öğrenimin Son Bulması ve Mezuniyet	34
4.4. Öğrenim Katkıları	34
4.5. Yüksek Öğrenime Kabul Kısıtlamaları	35
5. Üniversite Mensupları	35
5.1. Üniversite Personeli	35
5.2. Nitelik Artırma (Kalifiye) Süreci	38
5.2.1. Atama Süreci	38
5.2.2. Doçentlik Süreci	39
6. Personel Hukuku	39
6.1. Üniversite Yasası	39
6.2. Personelin Geçişi	40
6.3. İlan ve Kabul Süreci	40
6.4. Haklar ve Sorumluluklar	41
6.5. İş İlişkisinin Son Bulması	41
Kaynakça:	42

A

Abs	Fıkra
AHG	Kamu Sorumluluğu Kanunu, BGBl 1949/20 idgF
Anm	Hatırlatma
ArbVG	İş Yasası, BGBl 1974/22 idgF
AVG	Umumi İdare Yasası 1991, BGBl 1991/51 idgF

B

Bd	Cilt
BDG	Memurlar Hizmet Yasası 1979, BGBl 1979/333 idgF
BGBI	Federal Resmi Gazete [Avusturya: Yıl/Numara; itibaren1997: Sayı Yıl/Numara]
B-GIBG	Federal Eşit Davranma Yasası, BGBl 1993/100 idgF
BlgNR	Ulusal Konseyin Stenografik Protokollerine ekler
B-VG	Federal Anayasa, BGBl 1930/1 idgF

D

DUK	Tuna Üniversitesi Kreams
-----	--------------------------

E

EB	Hükümet Taslağı Açıklamalarına Görüş Notu
ECTS	European Credit Transfer System
EG	Avrupa Topluluğu
ErläutRV	Hükümet Taslağı Açıklamalarına Görüş
EU	Avrupa Birliğı

F

FBV	Formel Bütçe Düzenlemesi, BGBl II 2006/120 idgF
FHStG	Yüksekokul Öğrenim Yasası, BGBl 1993/340 idgF
FN	Dipnot
FS	Armağan

G

GehG	Gelir Yasası 1956, BGBl 1956/54 idgF
GP	Yasama Dönemi
GV	Taslak Anlaşmaları

H

Hrsg	Editör
HSG	Yüksek Öğrenim Öğrenciliğı Kanunu 1998, BGBl I 1999/22 idgF

K

KAKuG	(eskiden: KAG) = Hasta ve Kür yasası, BGBl 1957/1 idgF (Legalabkürzung: BGBl I 2002/65)
KUOG	Federal Sanat Üniversitelerinin Organizasyonu Yasası, BGBl I 1998/130 (hüküm dışı)
KV	Toplu Sözleşme

L

leg cit	legis citatae (alıntı emir)
LV	Performan Sözleşmeleri

M

MBA Master of Business Administration
mwN süren kanıtlar ile

O

ÖH Avusturya Yükseköğretim Kanunu
OrgHG Örgütsel Sorumluluk Kanunu, BGBl 1967/181 idgF

R

RGBI İmparatorluk Resmi Gazetesi [Almanca: Yıl ggf Sayı Sayfa; Avusturya: Yıl/Numara]
RL AB Direktifi
RV Hükümet Tasarısı

S

StGG Yurttaşların Genel Haklarına Dair Devlet Temel Kanun, RGBI 1867/142 idgF
StubeiV 2004 Öğretim Katkıları Düzenlemesi 2004, BGBl II 2004/55 idgF

U

UG Federal Üniversiteler Kanunu
(Universitätsgesetz 2002 – UG), BGBl I 2002/120 idgF
Uni-KV Üniversite Personeli Toplu Sözleşmesi
UNILEX Üniversite Hukukuna Dair Teori ve Uygulamalar
UniStG Üniversite Öğretim Yasası, BGBl I 1997/48 (hüküm dışı)
UOG 1975 Tarihli Üniversite Organları Yasası, BGBl 1975/258 (hüküm dışı)
UOG 1993 1993 Tarihli Üniversite Organları Yasası, BGBl 1993/805 (hüküm dışı)

V

V Düzenleme
VBG Sözleşmeli Çalışanlar Yasası 1948, BGBl 1991/240 idgF
VfGH Anayasa Mahkemesi
vgl karşılaştırınız
vH yüzde
VwGH İdare Mahkemesi

W

WS Kış Sömesteri

Z

Z Sayı
zfhr Yükseköğretim Hukuku Yükseköğretim Yönetimi ve Yükseköğretim Politikası Dergisi
ZfV Yönetim Dergisi (1976 ff) [Lit und E 2000 ff: Yıl/Numara]
ZV Hedef Anlaşmaları
zT bölümünde

Önsöz:

Bu gün bilim toplumundan söz ettiğimizde, ilk derecede kast ettiğimiz Üniversiteler değil, onun ötesinde günlük hayatta görünmezden gelinmeyecek kadar önemli olan iletişim, yaşam boyu eğitim, bilimin ökolojik anlamı gibi gelişmelerdir. Ancak bir bilim toplumunun oluşumunda üniversitelerin düşünüldüğünden çok daha fazla katkı sağladıkları bir gerçektir. Bu katkının gelecekte nasıl şekillenebileceği ise -nitelik ve nicelik açısından- üniversite politikaları ve toplum politikalarının belirlediği hedefe bağlı olacaktır. Özellikle belirlenen bu hedefler üniversitelerin yasal yapısına ek olarak yansımakta ve bu şekilde oluşan çerçeve koşullarının ülkenin bilimsel kültürüne dair önemsiz ifadeler sunmasının önüne geçmektedir.

Avusturya ve Türkiye gibi ülkeler, uzun bir üniversite geçmişine sahiptirler. Hatta her iki ülkenin en eski üniversitelerinin teolojik temellerinin ilk adımları birbirinden farklı değildir. Yine Üniversiteler günümüzde araştırma ve eğitimin uluslararası ağı, bilimsel ilerleme ile onun ulusal ve küresel ekonomiler üzerindeki çarpan etkisi için, vazgeçilmez bir temel niteliğindedir.

Ancak üniversiteler aynı zamanda bir yandan sayısı her geçen gün artan öğrencileri eğitmek, diğer yandan ise mükemmel araştırmalar sunan seçkin enstitüler yönetme işlevine sahiptirler. Uluslararası endeksler, ulusal araştırma değerlendirmeleri, bilimsel yarışmalar ve kazanılan başarılar temelde bir araştırma değerlendirmesinin esaslarını oluştururlar ve devamında araştırmaları teşvik etmektedirler. Buna rağmen üniversitelerin araştırmaları teşvik eden özerk değerleri ve kişilerin bilime bireysel olarak ulaşma hakları da dikkate alınmak durumundadır.

Söz konusu bu çalışma ile Avusturya Üniversitelerindeki bilimsel araştırma yapısından yola çıkılarak, üniversite hukuku ve bilim politikasının ulusal sınırların ötesinde bir karşılaştırması yapılmaya çalışılmaktadır.

Bu bağlamda bu çalışmaya sağladıkları üstün katkıdan dolayı, Linz-Johannes Kepler Üniversitesi, Üniversite Hukuku Enstitüsünden, Bayan Mag.Michaela Sommer ve Bayan Mag.Heidi Rathmoser'e teşekkür etmek isteriz. Bilim terminolojisi sebebiyle zorlu olan bu çalışmanın çevirisini üstlenen, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinden Mag.Oktay Hekimler'e teşekkürlerimizi sunarız.

Viyana, Şubat 2011

Günther Löschnigg/Beatrix Karl

1. Giriş

Avusturya Yüksek Eğitim Sistemi, Üniversite Yasasına (Universitaets Gesetz-UG)¹ göre 21 Devlet Üniversitesi ve Meslek Yüksek Okulları, Krems'deki Sürekli Eğitim Üniversitesi (DUK), 13 özel üniversite, kamu ve özel Pedagoji Yüksek Okulları ve de Institute of Science and Technology (IST Austria)²den oluşmaktadır.

Klasik kamu üniversitelerinden farklı olarak Meslek Yüksek Okulları aynı özel üniversiteler gibi nispeten yeni bir geçmişe sahiptirler. Mesleki Yüksek Öğretim ilk olarak 1994 yılında Yüksek Okul seviyesinde bilimsel mesleki eğitim için hizmete girmişlerdir. Daha sonra 1999 yılında, bir Akreditasyon Konseyi ile özel üniversitelerin eş değer tanımını sağlayacak olan bir kurum oluşturulmuştur. Her iki sektör o günden itibaren kendilerini sıkıca geliştirmişlerdir ve günümüzde Avusturya Yüksek Okul düzleminde katlanan bir çeşitliliğe sebep olmaktadır. 2009 yılında açılan ve doktora eğitimi vermek hakkına sahip olan araştırma enstitüsü Institute of Science and Technology (IST Austria) bu alandaki en son kurumdur.³

Avusturya'nın ilk üniversiteleri (bugünkü devlet sınırları içindeki) olan Viyana Üniversitesi (1365 tarihli Kuruluş belgesi,1384 ikinci vakıf senedi), Graz Eyalet Üniversitesi (1585), Salzburg Üniversitesi (1622) ve Innsbruck Üniversitesi (1669), kurulurken ruhani bir etki altındadırlar (Cizvitler ve Benediktinler) ve bunların kuruluş belgelerinde tek tek üniversitelerin organizasyonunu içeren detaylı düzenlemeler yer almıştır.

1849 yılında ilk olarak, Avusturya Macaristan İmparatorluğu (k.k.) Kültür ve Eğitim Bakanı Thun Hohenstein tarafından oluşturulan akademik mensupların organizasyonuna yönelik 30 Eylül 1849⁴ tarihli geçici yasaya bağlı olarak, Viyana ve Prag üniversiteleri hariç, Avusturya üniversiteleri için kurumsal standart ortak bir yüksek okul organizasyonu oluşturulmuştur.

Bu gelişmeyi, 1873 yılında üniversite mensuplarının organizasyonunu kapsayan yasa'ya⁵ bağlı başka standartlar ve bunların Anayasa'ya (bkz. StGG⁶'nin 17.maddesine, Bilimsel Özgürlük) uyumu izlemiştir, ki bu sonuncusu 1955 tarihli Yüksekokul Organizasyon Yasası⁷ ile yürürlükten çıkarılmıştır.⁸ 1966 tarihli ilk Genel Yüksekokul Eğitim Yasası⁹ eğitim hakkına dair kodife edilen kanun olarak daha önceki düzenlemelerin yerini almıştır.

1975 yılında kabul edilen Üniversite Organizasyon Yasası (Universitätsorganisationsgesetz-UOG¹⁰) ile, profesör ya da kürsü üniversitelerinden, kısaca Grup Üniversiteleri olarak tanımlanan yapıya doğru bir (Tüm üniversite mensuplarının kararlarda söz sahibi olduğu) geçiş yaşanmıştır. Gelişme yönündeki bu adımlar ve yasalar kodife edilmiş, gerçekte sanat alanının kendine özgü talepleri de göz önünde bulundurulmak sureti ile Güzel Sanatlar Akademisi, Sanat Akademisi ve Sanat Yüksek okullarına da kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

Buna karşılık UOG 1993¹¹ ve de Federal Sanat Üniversiteleri Organizasyon Yasası (Bundesgesetz über die Organisation der Universitäten der Künste-KUOG)¹² ile zamanın daha verimli kullanılması gerekliliği ve karar verme sürecinden kaynaklanan sorunlardan ötürü tekrar Grup Üniversitesi uygulamasından bir dönüş yaşanmıştır. Bu şekilde yeni - daha doğrusu işletme benzeri- bir yeniden organizasyon ve karar verme yapısı (Management Üniversitesi), bunun yanı

¹ Üniversiteler ve Onların Araştırmaları Konulu Federal Yasa (Üniversite Yasası- 2002 – UG), BGBl I 2002/120.

² Buna dair günümüzde, üniversite karakterine sahip etkinliği son bulmakta olan Bakanlık talep ve düzenlemeleri ile uygulamaya konan, yabancı üniversitelerin eğitim düzenlemeleri mevcuttur. (Yüksekokul Sektöründe Kalite Güvencesine dair Çerçeve Yasa). Kasım 2010. ayrıca Bkz.: *Funk*, Erfüllung- und Gewährleistungsverantwortung des Staates im Hochschulsystem, in *Feik/Winkler* (Hrsg), Österreich im Europäischen Hochschulraum (2009), 35.

³ Bkz.: <http://bmf.gv.at/startseite/hochschulen/> (Erişim 18.01.2011).

⁴ Akademik Personelin organizasyonuna yönelik Geçici Yasa, RGeBl 1849/401. Bir yıl önce Atama ve Doçentlik sürecine yönelik açıklamalar, RGeBl 1848/20ve 37, yürürlükten kalkmıştır.

⁵ Üniversite yetkililerinin organizasyonunu kapsayan, 27. Nisan1873 tarihli yasa RGeBl 1873/63, yürürlükten kalktı.

⁶ Vatandaşların Genel Haklarına Yönelik Devlet Temel Yasası, RGeBl 1867/142.

⁷Yüksekokulların Organizasyonuna yönelik 13. Temmuz 1955 tarihli Federal Yasa (Yüksek Okul Organizasyon Yasası), BGBl 1955/154, yürürlükten kalktı.

⁸ *Feiz*, Ewige Universitätsreform, in *Brauneder* (Hrsg), Rechts- und Sozialwissenschaftliche Reihe (2000) mwN.

⁹ Yüksekokullardaki bilimsel eğitime dair 15 Temmuz 1966 tarihli Federal Yasa, BGBl 1966/177, yürürlükten kalktı.

¹⁰ Üniversitelerin düzenlenmesine yönelik 11. Nisan 1975 tarihli Federal Yasa. (Üniversite Organizasyon yasası– UOG), BGBl 1975/258, yürürlükten kalktı.

¹¹ Üniversitelerin organizasyonuna ilişkin Federal Yasa (UOG 1993), BGBl 1993/805, yürürlükten kalktı.

¹² Sanat eğitimi veren Üniversitelerin Organizasyona ilişkin Federal Yasa (KUOG), BGBl I 1998/130, yürürlükten kalktı.

sıra bağımsız bir pazarlık gücü ve organizasyon özerkliği oluşturulmuştur. UniSTG¹³ ise bu yapıyı eğitim hukuku düzlemine çekmiştir.

UG 2002¹⁴ ile Avusturya Üniversitelerinde, 1990 tarihli hükümet programında yer alan ve üniversitelere tam hukuki yetki vermeyi amaçlayan geniş kapsamlı ve derinlemesine bir reform dönemi başlanmış olundu. Avusturya bu şekilde uluslararası bir trendi takip etmiştir.¹⁵ Bu şekilde sadece tüm devlet üniversiteleri için tek bir düzenleme içinde organizasyon hakkı, öğrenim hakkı ve istihdam hakkı ile tıp eğitimi veren üç üniversite kurulmamış, bunun ötesinde üniversitelerin yeni bir hukuksal yapılanması ve devletle olan ilişkileri¹⁶ yeniden düzenlenmiştir.

Sözü edilen bu reformlara paralel olarak Avusturya Üniversitelerindeki hizmet kanunundaki muhtelif değişiklikler ile istihdam ilişkilerine yönelik düzenlemeler de ön görülmüştür.

2. Üniversite Yasasının Temel Esasları

2.1. Tam Yetki

UG yasası ile üniversiteler tam yetki sahibi olmuşlardır.¹⁷ Bu, üniversitelerin kamu hukuku açısından¹⁸ hukuki kişiler olarak, tam idare yetkisine haiz oldukları ve kamusal çerçevede kendi organizasyonlarını kendilerinin belirleyebilecekleri anlamına gelmektedir (Bu kapsamda Esas araç tüzüklerdir).¹⁹ Üniversiteler sorumluluklarını yasalar ve düzenlemeler çerçevesinde serbest olarak yerine getirmekte ve tüzüklerini Federal Anayasa'nın (Bundes Verfassungs Gesetz-B-VG) 81.c maddesinin 1. fıkrası hükmü²⁰ çerçevesinde oluşturmaktadırlar. Devlet, bu kapsamda yasa koyucu olarak sadece çerçeve mevzuatını oluşturmak ve yasal denetimi gerçekleştirmek üzere görevini yeniden tanımlamıştır. Detaylı düzenlemeler yerine Performans Sözleşmeleri (Leistungsvereinbarungen-LV)²¹ devreye girmektedir. Ancak buna karşılık mali sorumluluklar Federal Devlet'e²² bırakılmıştır.

2.2. Özerklik

UG'nin temel taşlarından birisi özerkliktir²³ ve bu durum kendisini içsel (yapısal) ve dışsal (siyasi) olarak göstermektedir.²⁴ Bu nedenle Üniversite özerkliğinin ardında yatan temel hedef etkili ve tek başına sorumlu bir üniversite yönetimini gerçekleştirmektedir.²⁵

2.3. Yönetim

UG kendi başına karar vermek yetkisine sahip çok az sayıda organ ön görmektedir,²⁶ çünkü özerklik aynı zamanda kendi kendine yönetimi de gerektirmektedir. Anonim şirket örneğinden yola çıkarak üniversiteler bir Yönetim Kurulu (Rektörlük Konseyi), bir Denetleme Kurulu, Üniversite Konseyi ve üniversitenin her tür faaliyetinde söz sahibi olan bir Yönetim Meclisi (Senato)

¹³ Üniversitelerdeki eğitimin düzenlenmesine ilişkin (Üniversite Eğitim Yasası – UniStG), BGBl I 1997/48, yürürlükten kalktı.

¹⁴ Üniversitelerin organizasyonu ve onların eğitimine yönelik Federal Yasa (Üniversite Yasası 2002 – UG), BGBl I 2002/120.

¹⁵ Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 67.

¹⁶ Bunun için, *Kucsko-Stadlmayer*, *Universitätslehrer-Dienstrecht* (2001), ayrıca *Novak*, *Das Dienstrecht der Wissenschaftler* (2003).

¹⁷ Ayrıntı için, *Huber*, *Rechtsfragen der vollrechtsfähigen Universitäten* (2003).

¹⁸ UG'nin 4.maddesi.

¹⁹ UG'nin 19.maddesi.

²⁰ UG'nin 5.maddesinin 81c B-VG. Fıkrası.

²¹ UG'nin 13.maddesi.

²² Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 68.

²³ Ayrıntı için, *Berka*, *Autonomie im Bildungswesen* (2002), ayrıca *Berka*, *Die Quadratur des Kreises: Universitätsautonomie und Wissenschaftsfreiheit*, zfhr 2008, 37.

²⁴ *Dumpelnik*, *Universitätsarbeitsrecht* (2008) 29 mwN.

²⁵ *Novak*, *Universitätsrecht* (2010),s.11.

²⁶ Ayrıntı için, RV 1134 BlgNR 21. GP 68.

oluşturulmuştur. Bu şekilde oluşturulan „Çifte Meşruiyet“ prensibi ile organizasyonel ve organizasyon üstü düzlemdeki onay süreci için karşılıklı bir kontrol²⁷ imkanı sunulmaktadır.

2.4. Yönetime Katılma

Tüm üniversite gruplarındaki yönetime katılma sistemi UG kapsamında bir değişikliğe uğramıştır. Geleneksel yönetime katılım, üniversitenin tüm mensuplarının sandalye ve oyları ile temsil edildiği Senatoya endekslenmiştir. (bunun için bkz.3.4.5.) Buna bağlı olarak sorumluluk özellikle iki ilke ile yeniden düzenlenmiştir: “Çifte Meşruiyetin” uygulanmaya alınması ve hedef birliğinin sağlanması (management by objectives).²⁸ Buna karşılık yeni olan bir gelişme de bilimsel ve sanatsal ve genel olarak üniversite personeli için ayrı birer çalışma konseyinin seçilmesidir.²⁹

2.5. Finansman

Üniversiteler temelde Federal Devlet tarafından finanse edilmektedirler.³⁰ Devlet ve üniversite arasındaki ilişkide esas itibarıyla yön veren LV'ler³¹, bir yandan üniversiteler tarafından sunulan performansları tanımlamakta ve değerlendirmekte, diğer yandan söz konusu yetkili Bakanlık tarafından mali kaynakların hizmete sunulmasını düzenlemektedir.³² Tespit edilen genel bütçeler üç yıllığına geçerlidir ve özel mali talepler için Federal Bakan tek tek üniversiteler ile Düzenleyici Sözleşmeler (Gestaltungvereinbarungen-GV) imzalamak yetkisine sahiptir.

2.6. Personel

1.1.2004 tarihinden beri tam yetkili olan üniversitelerin personeli için esas itibarıyla düzenleme bulmuş olan Özel Müstahdemler Kanunu (Private Angestellten Gesetz) tüm ek yasal düzenlemeler ile birlikte geçerli olduğu gibi, ayrıca her bir üniversite için bağitlanmış olan toplu sözleşmeler ile istihdam sözleşmesi geçerlidir.

2.7. Yüksek Öğrenim Hakkı

Yüksek Öğrenim hakkı her halükarda ulusal yönetimin bir parçasıdır. Yüksek Öğrenim arzının oluşturulmasında üniversiteler tümüyle özerktirler. Ancak yüksek öğrenim arzı söz konusu üniversite ile devlet arasında akdedilen performans anlaşmalarının bir parçasıdır.³³

3. Organizasyon

3.1. Esaslar, Görev Alanı ve Kapsam Alanı

3.1.1. Hedefler

UG'nin 1.maddesinde, belirlenen hedef normlar ile üniversitelerin tüm toplumu ilgilendiren çıkarları (kamusal ödevler ve sorumluluklar) yerine getirecekleri ifade bulmuştur: “Üniversiteler, mesleklere, bilimsel araştırmalara ve eğitime, sanatın geliştirilmesi ve oluşturulması ile sanat bilimine hizmet etmek, aynı zamanda insanların sorunlarının çözümünde sorumluluk sahibi olmak, toplumun gelişmesine ve doğal çevreye katkı sağlamak ile yükümlüdürler. Üniversiteler, kamu hukukunun geliştiği araştırmalar ve araştırma merkezli akademik eğitimi içeren, aynı zamanda sanatta yeni

²⁷ *Dumpelnic*, *Universitätsarbeitsrecht* (2008) 30.

²⁸ Ayrıntı için, RV 1134 BlgNR 21. GP 68.

²⁹ *Dumpelnic*, *Universitätsarbeitsrecht* (2008) 30 f; ayrıca, *Eichinger*, *Mitwirkung und Mitbestimmung der Betriebsräte an den Universitäten*, *Reissner/Tinhofer* (Hrsg), *Das neue Universitätsarbeitsrecht* (2007) içinde, 117.

³⁰ UG'nin 12.maddesi.

³¹ Bkz.: UG'nin 13.maddesi.

³² Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 69.

³³ *Dumpelnic*, *Universitätsarbeitsrecht* (2008) 31.

açılımların oluşumunun sağlandığı kurumlardır. Öğrenim görenler ve eğitim verenlerin, ortak etkisi ile aydınlanmış bir bilimsel topluluk içerisinde eğitim çabası ve bireyselliğin özerkliği bilim ile gerçeklik bulmaktadır. Genç bilim adamlarının teşviki, yetenek ve niteliklerin işlenmesi kadar, aynı zamanda bilimsel ve sanatsal içerik alanları ile bilimsel metodik beceri alanlarında kendisini toplumsal tepkilerin aşılması hedefi ile hümanist ve cinsiyet eşitliğinin var olduğu bir toplumun oluşturulması hedefi ile ortaya koymaktadır. Sürekli değişen ihtiyaçlara örgütsel, öğrenim ve personel hukuku açısından cevap vermek amacıyla Üniversiteler ve onlara bağlı organları geniş bir özerklik kapsamında yeniden yapılandırmaktadırlar.³⁴

Ayrıntılı olarak ele alınan çözümlerinin çok zor anlaşılır bir hukuki içeriği vardır ve bunlar başka çalışmaların konusunu oluşturmaktadır.³⁴

3.1.2. Yön Veren Esaslar ve Görevler

Üniversitenin organları yönlendirici temel esasları düzenlemek konusunda yetki sahibidirler. Bu şekilde bilim adamlarına kendi bilimsel araştırmaları için gerekli olan özgür araştırma ortamını sağlayacak olan bir organizasyonu oluşturma imkanına sahiptirler. Bunun dışında uluslararası standartlarda eğitim ve araştırma faaliyetlerini yürütmek için gerekli kaynakların hazır edilmesi gerekmektedir.

Üniversitelerin sorumluluklarını yerine getirmelerine ilişkin yön veren temel esasları şunlardır³⁵;

Bilim ve eğitim alanında özgürlük, – StGG'nin 17. maddesi - özgür bilimsel ve sanatsal faaliyetler, sanat ve eğitimin ulaştırılması- StGG'nin 17a maddesi (Z 1); araştırma ve eğitimin birleştirilmesi, sanat ve sanat eğitimlerinin geliştirilmesi ve önünün açılması, sanat ile bilimin kaynaştırılması (Z 2) ve özellikle araştırma ve eğitimlerin birleştirilmesi, Üniversiteleri, Meslek Yüksek Okullarından ayırmaktadır. Bilimsel ve sanatsal teorilerin, metotların ve bilimsel görüşlerin çeşitliliği (Z 3); Öğrenme özgürlüğü (Z 4); Mesleğe girişte gerekli yeterliliklere değer verme (Z 5); Özellikle eğitimi kapsayan konularda, eğitim kalitesinin güvencesinde ve öğrenci katkılarının kullanılmasında, öğrenciler ile diyalog kurma (Z 6); öğrencilerin, mezunların, doğa, sosyal ve sanat alanındaki ve sanatsal üniversite mensuplarının ulusal ve uluslararası dolaşım serbestliği (Z 7); üniversite mensuplarının karşılıklı etkileşimi (Z 8); Kadın ve erkekler arasında eşitliğin sağlanması (Z 9) Sosyal fırsat eşitliğinin sağlanması (Z 10); Özellikle engellilerin ihtiyaçlarının dikkate alınması (Z 11); Bütçenin ekonomik, tasarrufsal ve amacına uygun olarak kullanılması (Z 12).

Üniversitelerin, UG'nin 3. maddesinde düzenlenmiş olan sorumlulukları ilk derecede şunlardır:

- Bilimin/Sanatın geliştirilmesi,
- Yeni kuşak bilim adamlarının eğitilmesi ve teşvik edilmesi,
- Bilimsel/Sanatsal araştırma ve eğitim faaliyetlerinin koordine edilmesi,
- Bilim/Sanat Eğitimi.³⁶

3.1.3. Bilimsel ve Sanatsal Özgürlük

Üniversiteler görevlerini yerine getirirken yönlendirici temel ilkelerden birisi, bilimsel ve sanatsal özgürlüktür. Bilim ve onun eğitimi³⁷ kadar sanatsal üretim, sanatın aktarımı³⁸ ve onun eğitimi özgürdür. Bunun temeli StGG'nin 17. ve 17a. maddelerine dayanmaktadır. Bilimsel ve de sanatsal özgürlük hür bilimsel araştırma yapmak ve bilimsel araştırma bulgularını özgürce öğretme hakkını garanti etmektedir. Temel haklar herkesi kapsar ve ulusal sınırlar içinde egemenlik hakkını kullanan devlet karşısında bu kimselerin temel haklarını garanti etmek de, bu şekilde devletin ne

³⁴ Bunun için Bkz.: Mayer in Mayer, UG'nin 2.1 I. maddesi.

³⁵ UG'nin 2. maddesi.

³⁶ Karş.: UG'nin 3. Z 1. maddesinden 11. maddesine kadar.

³⁷ Bkz.: StGG (1867)'nin 17. maddesi.

³⁸ Bkz.: StGG (1982)'nin 17a. maddesi.

yasalar ne de başka önlemler vasıtası ile bilimsel araştırma ve eğitimi kısıtlamasının önüne geçmenin yolu olmaktadır.³⁹

Bilimden farklı olarak anayasal olarak güvenceye alınmış sanatsal özgürlük için tespit edilmiş (objektif) bir tanımlama⁴⁰ yoktur. Bu bakımdan açık bir sanat kavramından hareket edilmelidir.

Bilim ve de sanat özgürlüğünün garantisi için yasa koyucu UG çerçevesinde bir takım özel düzenlemeler ön görmüştür. Bu şekilde Tıp Üniversitelerinde Senato tarafından tıbbi ilaç ve ürünleri içeren klinik araştırmaların değerlendirilmesi, yeni tıbbi araştırmaların uygulanması ve de tıbbi araştırmaların insanlar üzerinde uygulanması düzeni bir etik komisyonuna havale edilmiştir.⁴¹ UG bunun ötesinde bir bilim ve araştırma hürriyetini de ön görmektedir: Hiçbir üniversite mensubu kendi iradesi dışında bir bilimsel ya da sanatsal çalışmaya dahil edilemez. Bu kişilerin bu tür çalışmalarda yer almamak konusundaki tercihleri hiç bir şekilde kendilerine olumsuz bir şekilde yansıtılamaz. Ancak ilgili kişi bu yüzden bir çalışmaya dahil olmak istemediğini yazılı olarak da amirine bildirmek ile yükümlüdür.⁴² Bunun ötesinde UG üniversitenin hizmet yasası ile istihdam edilen bilim ve sanat mensuplarını kapsayan, fesih ve işten çıkarma karşısında genişletilmiş bir iş güvencesi içermektedir. Bir üniversite mensubunun işten çıkarılması ya da iş sözleşmesinin feshi kararının, bu kimsenin bir araştırma ya da eğitime (aynı şekilde sanatsal bir bulgu ya da araştırma) dayandırılarak gerçekleşmesi durumunda, işten çıkarma ya da fesih kararı geçersiz olmaktadır.⁴³

3.1.4. Kapsam Alanı

UG aşağıdaki üniversiteleri kapsamaktadır (6. madde):

1. Viyana Üniversitesi;
2. Graz Üniversitesi;
3. Innsbruck Üniversitesi;
4. Wien Tıp Üniversitesi;
5. Graz Tıp Üniversitesi;
6. Innsbruck Üniversitesi;
7. Salzburg Üniversitesi;
8. Viyana Teknik Üniversitesi;
9. Graz Teknik Üniversitesi;
10. Leoben Montan Üniversitesi;
11. Viyana Ziraat Üniversitesi;
12. Viyana Veteriner Bilimleri Üniversitesi;
13. Viyana Ekonomi Üniversitesi;
14. Linz Üniversitesi;
15. Klagenfurt Üniversitesi;
16. Viyana Uygulamalı Sanatlar Üniversitesi;
17. Viyana Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi;
18. Salzburg Mozarteum Üniversitesi;
19. Graz Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi;
20. Linz Sanatsal ve Endüstriyel Tasarım Üniversitesi;
21. Viyana Güzel Sanatlar Akademisi⁴⁴.

3.1.5. Topluluklar, Vakıflar ve Dernekler

Her üniversite, üniversitenin görev ve sorumluluklarını ilgilendirdiği sürece ve herşeyden önce bilimsel çalışma ve araştırmalar ile onların eğitimsine zarar vermediği sürece, topluluklar, vakıflar ve dernekler kurmaya, onlarda üye olarak yer almaya yetkilidir.⁴⁵

³⁹ Mayer in Mayer, UG 2.00 Art 17 StGG II ve III.

⁴⁰ Bkz.: Mayer in Mayer (Hrsg), UG 2.00 Art 17a StGG.

⁴¹ UG'nin 30.maddesi.

⁴² UG'nin 105.maddesi, Bkz.: StGG'nin 14.maddesi.

⁴³ UG'nin 113.maddesi.

⁴⁴ UG'nin 6.maddesi.

3.2. Finansman, Performans Sözleşmesi ve Kalite Güvencesi

3.2.1. Finansman

Daha önceden de ifade edildiği gibi, Federal Devlet, Üniversiteler için, gerekli mali kaynakları hazır etmek zorundadır. Ancak UG aracılığı ile bu yükümlülük yeniden düzenlenmiştir ve bu durumda nakit akışı devlet ile söz konusu üniversite arasındaki bir performans değişim sözleşmesine bağlanmıştır. Kaynakların kullanımı temelde üniversitenin –üniversite performansına bağlı-kendisine bırakılmıştır. (Genel bütçe)⁴⁶ Ancak bunda kaynakların tasarruflu, ekonomik ve amacına-hizmete uygun olarak kullanılması esastır.⁴⁷

Genel bütçeler üç yıllığına önceden müzakere edilir. Genel bütçe, ana bütçe (toplamın %80'i) ve formel oluşturulan bütçeden (toplamın %20'si) oluşmaktadır. Federal Bakan, bütçenin %2'sini belli finansal amaçlar, performans anlaşmaları ve teçhizat anlaşmaları için geri çekebilir. (Bakanlık rezervi)⁴⁸ Bir üniversitenin genel bütçesinin herhangi bir şekilde kısıtlanması yasal olarak yüzdellik ölçüde sınırlandırılmıştır. (2.4 veya %6)⁴⁹

Genel bütçe, esas itibarıyla üniversitenin performans yeterliliği ile temel finansmanın⁵⁰ sağlanmasına hizmet etmektedir. Genel bütçenin yüksekliği LV içinde yıllık üç dönemde tespit edilmekte, ihtiyaçlar, talep, performans ve toplumsal hedefler de bunun ölçüsünde gerçekleştirilmektedir.

Harcanabilir kalem, öncelikle özel yönlendirici performansların kontrollü bir şekilde gerçekleştirilmesi görevine hizmet etmektedir. Üniversitelerin tek tek formel bütçelerinin değerlendirilmesi, Bakanlıkların ana Formel Bütçe Yönetmeliğinde (FBV)⁵¹ belirtilen kalitatif ve kantitatif içerikli birleşenler ile gerçekleştirilmektedir.

Bunun dışında Federal Bakanlık gereksinim duyduğu ek kaynaklar için, imkanlar ölçüsünde üniversiteler ile yıllık bazda çerçeve sözleşmeleri bağitlayabilir.⁵²

Üniversitelerin faaliyetlerinden elde ettikleri üçüncü kaynaklar ve getirilerden sağlanan gelirler, üniversitenin hizmetinde kalmakta ve devlet tarafından sağlanan bütçe aksaklıklarını düşürmemektedir.⁵³

Tıp Üniversitelerinde finansal açıdan, klinik sahadaki kamusal sağlık kurumları ile olan işbirliklerinden ötürü özel bir durum geliştirilmiştir. Çünkü tıp eğitimi veren üniversiteler devlet adına ortaya çıkan fazla harcamaları söz konusu hasta kurumunun hak sahiplerine ödeme hizmeti sunmakla mükelleftirler.⁵⁴

2009 yılında UG'de yapılan değişikliklerden itibaren yeni bir Bakanlık imkanı, ödeme gücünün olmaması durumunda bir sağlık konseptinin ekonomik öncüler çerçevesinde üniversitenin hizmetine verilmesini öngörmektedir.⁵⁵ Bu uygulama ile üniversitenin performans yeterliliğinin garanti edilmesi hedefine hizmet etmesi amaçlanmakta ve hatta üniversite nezdinde bir hükümet temsilcisinin dahili talebini de içerebilmektedir.

⁴⁵ UG'nin 10.maddesi ve 29.maddesi 3.fıkrası. Daha fazla bilgi için Bkz.: *Karollus*, Gründung von und Beteiligung an Gesellschaften durch Universitäten (Mad. 10 UG 2002), in *Funk*, Öffentliche Universitäten im wirtschaftlichen Wettbewerb (2010) 49.

⁴⁶ UG'nin 7. maddesi 12. fıkrası.

⁴⁷ *Perthold-Stoitzner*, UG (2009) 13.maddesi.

⁴⁸ UG'nin 12.maddesi 5.fıkrası.

⁴⁹ Bkz.: UG'nin 12.maddesi 7.fıkrası.

⁵⁰ Karş.: UG'nin 13.maddesi 4. fıkrası.

⁵¹ *Novak*, Universitätsrecht (2010) 28.

⁵² Bkz.: UG'nin 12.mad 5. ve 12. fıkrası.

⁵³ UG'nin 12.maddesi 10. fıkrası,

⁵⁴ Bkz.: UG'nin 33.maddesi ve KAKuG'nin 55.maddesi.

⁵⁵ UG'nin 12.maddesi 13.fıkrası,

Tablo 1: Üniversitelerin Gelirleri Mio. €, (2009)

	Federal Fon	Araştırma geliştirme Projeleri	Öğretim Katkıları
Viyana Üniversitesi	353,889	57,965	46,792
Graz Üniversitesi	143,595	19,676	14,234
İnsbruck Üniversitesi	161,769	30,477	15,170
Viyana Tıp Üniversitesi	266,646	73,779	5,865
Graz Tıp Üniversitesi	99,444	34,287	2,725
İnsbruck Tıp Üniversitesi	94,552	29,238	2,512
Salzburg Üniversitesi	98,637	17,771	8,586
Viyana Teknik Üniversitesi	188,920	58,595	12,451
Graz Teknik Üniversitesi	110,614	55,953	6,591
Loeben Montanun Üniversitesi	37,928	16,949	1,777
Viyana Yer Bilimleri Üniversitesi	88,918	30,788	4,503
Viyana Veterinerlik Üniversitesi	82,628	7,167	1,568
Viyana İktisat Üniversitesi	76,512	8.200	13,923
Linz Üniversitesi	92,333	33,858	9,003
Klagenfurt Üniversitesi	46,082	8.695	5,025
Viyana Sanat Üniversitesi	28,934	1,051	0,838
Viyana Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi	77,975	0.696	1,988
Salzburg Mozarteum Üniversitesi	41,205	0.100	1,150
Graz Muzik ve Sahne sanatları Üniversitesi	41,114	0,874	0,941
Linz Sanat ve Endüstri Tasarımı Üniversitesi	13,805	0,440	0,729
Viyana Güzel Sanatlar Akademisi	23,877	0.200	0,629

Kaynak: Federal Fonlar: Federal Hesap Kesimi
 Öğretim Katkıları: Üniversitelerin Hesap Kesimleri, geçici veriler
 Araştırma Geliştirme Projeleri Geliri: Bilimsel Bilanço Tanım Sayısı IV.2.5

3.2.2. Performans Sözleşmesi

LV kamu hukuku kaynaklı bir sözleşme olup, tek tek üniversiteler ile yasalar çerçevesinde Federal Devlet arasında üç yıllığına akdedilebilir. Söz konusu bir üniversite, performans sözleşmesi döneminin üçüncü yılında, Federal Bakan'a 30 Nisan'a kadar bir sonraki LV için bir tasarı sunma imkanına sahiptir. Federal Bakan 31 Ağustos'a kadar buna cevap vermek zorundadır. LV konusundaki müzakereler 31 Aralık'ta son bulmak durumundadır.⁵⁶ Bunun zamanında gerçekleşmemesi durumunda arabulucu komisyonu LV içeriğini karara bağlamaktadır. Kararın yürürlüğe girmesine kadar bir önceki dönemki LV geçici olarak yürürlükte kalmaktadır.⁵⁷

LV'de özellikle aşağıdaki hususlar düzenlenmektedir;

Yasalarda daha ayrıntılı biçimde düzenleme bulmuş olan Üniversiteler ile ilgili temel hedef ve ilkelerin yerine getirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilecek edimler.

- Federal Devletin performans görevleri (Temel bütçe),
- Hedeflerin içeriği, ölçüsü ve kapsamı ve de hedeflerin gerçekleşmesi süresi,
- Temel bütçe tahsisinin bütçe yılı içinde dağılımı,
- LV'nin uygulamaya geçmemesi durumundaki önlemler.

LV'ler prensip itibarıyla tarafların uzlaşması koşuluyla değiştirilebilir, dahası koşullar gereği arabulucu komisyonu görev başına çağrılabilir.

LV'nin uygulanabilirliği bir arabuluculuk komisyonunun onayı⁵⁸ (karar niteliğinde karar verebilen hakem özelliğine sahip kurul üyeleri) ve bunların Mahkemelerde dava edilebilirliği, kamu hukuku ile güvence altına alınmıştır.

Rektörlükler bunun dışında üniversite konseylerine her yıl 30 Nisan tarihine kadar bilimsel bir rapor sunmak durumundadırlar. Üniversite Konseyi bilimsel raporu (belirli işletme kategorilerine dair bilimsel envanterler) her halükarda dört hafta içerisinde onaylamak ve Federal Bakana sunmak ile yükümlüdür.⁵⁹ Federal Bakan, bilimsel raporun hazırlanmasına ilişkin 2010 yılında Bilimsel Rapor Yönetmeliğini yayınlamıştır. Bunun dışında Federal Hükümet, Federal Bakanın önerisi üzerine bir yönetmeliğe dayalı olarak bir veya birden fazla Üniversitede, LV kapsamında bir uzlaşmaya gidilmemiş ise, eğitim ve bilim politikaları uyarınca zorunlu olması durumunda bir Lisans Programının açılması talimatını verebilir.⁶⁰

3.2.3. Değerlendirme ve Kalite Güvencesi

Üniversiteler kalite ve performans güvencesi için kendi kalite yönetim sistemlerini oluşturmak durumundadırlar.⁶¹

Değerlendirmeler, kalite yönetiminin esas bileşenleri olarak kapsamlı olarak içsel ve dışsal kontrol ve idare araçlarını oluşturmaktadırlar. Değerlendirmelerin konusu üniversitelerin görevlerini ve tüm edimlerini kapsamaktadır. Değerlendirmeler, LV'ler kapsamındaki düzenlemelerdir, ama aynı zamanda da üniversite içi (Rektörlüğün inisiyatifi ya da yönetmelik gereği) ve üniversite dışı (Üniversitelerin ya da Bakanlığın gerektirdiği nedenlerden) inceleme ve değerlendirmeler öngörmektedirler.⁶² Üniversiteler değerlendirmelerin sonuçlarını açıklamakla⁶³ yükümlüdürler ve karar verirken⁶⁴ üniversite organlarını dikkate almak zorundadırlar⁶⁵. Bunun dışında üniversite

⁵⁶UG'nin 13.maddesi 7.fıkrası.

⁵⁷ Karş.: UG'nin 13. maddesi 8.fıkrası.

⁵⁸ Bkz.: UG'nin 13. Maddesi 8.-10. fıkrası, ayrıca UG'nin 13a maddesi, ayrıntı için Bkz.: *Kucsko-Stadlmayer in Mayer*, UG'nin 2.maddesi 13.fıkrası.

⁵⁹ Ayrıntı için Bkz.: UG'nin 13. Maddesi 6.fıkrası.

⁶⁰ UG'nin 8.maddesi.

⁶¹ UG'nin 14.maddesi.

⁶² *Novak*, *Universitätsrecht* (2010) 52.

⁶³ UG'nin 22.maddesi 1 Z 10.fıkrası, UG'nin 19.maddesi 2 Z 3 fıkrasına bağlı tüzükte değerlendirmelerin yürütülmesi, açıklanması ve uygulanmasını içeren genel düzenlemeler yer almaktadır.

⁶⁴ Bkz.: UG'nin 14. maddesi 8.fıkrası.

⁶⁵ Açıklama için RV 1134 BİgNR 21. GP 75.

yönetimince ön görülen değerlendirmeler ve bunlara bağlı olarak varılan kararlar ile önlemler kapsamında oluşan sonuçlar üniversitenin yıllık performans raporunda yer almaktadırlar.

3.3. Bütçe ve Bütçe Yönetimi

Rektörlük üniversitenin bütçesini yasallık, ekonomiklik, amaca uygunluk, tasaruf ve şeffaflık esasları ölçüsünce oluşturmak ve bu kapsamda kullanmak zorundadır. Üniversitelerin yürüttüğü faaliyetlerin sonucu olarak oluşturulan hesap sorumlulukları Üniversite Konseyinin onayını gerektirmektedir. Üniversite Konseyi, Rektörlüğü belli bir dereceye kadar olan sorumlulukları onun onayı olmaksızın gerçekleştirmek konusunda yetkilendirebilir. Üniversiteler bütçelerinde kendi adlarına müzakere edebilseler de (prensip gereği Federal sorumluluk olmaksızın) buna rağmen katılım ve mali kontrollerde Federal Bütçe Yasasının 15b⁶⁶ maddesini dikkate almak durumundadırlar.

Bundan yola çıkarak her üniversitede Rektörlüğün sorumluluğu ve yönetimi altında, üniversitelerin görev ve sorumluluklarına cevap veren bir genel muhasebe, maliyet muhasebesi, yönetim muhasebesi ve bir raporlama dairesi oluşturulmak zorundadır⁶⁷.

3.4. Yönetim ve Üniversitelerin İçsel Yapılandırılması

Üniversitelerin sahip oldukları tam idare yetkisine UG aracılığı ile devlet tarafından yönetmeliklerle getirilmiş organizasyon özerkliğinin de tanınması ile birlikte, organizasyon yapıları tümden yenilenmiştir. Bu doğrultuda artık tam ve genişletilmiş idare yetkisine sahip olan üniversiteler için UG bir yönerge ve organizasyon planı kapsamında (19.mad ve 20.maddesi 4.fıkrasında) genel bir çerçeve çizmekte olup, alt birimler oluşturma imkanı tanımaktadır.

Kanunun 20. Maddesi 1. fıkrası hükmü uyarınca organizasyon üst yapısı idare organları olmalı ve bunlar Üniversite Konseyi, Rektörlük, Rektör ve Senato olarak tayin edilmiştir.⁶⁸

UG'nin 20. maddesi 2. fıkrası uyarınca, bir kişinin birden fazla üst organda görev alması olanak dahilinde değildir. Birden fazla üst düzey organa üyelik, UG'nin 20.maddesi 2. fıkrasında tespit edilmiştir. Bu organlarda görev yapan üyeler hiç bir yerden görev ve talimat olmaksızın faaliyetlerini yürütürler. (B-VG'nin 81c maddesi 1. Fıkrası)⁶⁹

3.4.1. Üniversite ve Organizasyon Planı

B-VG'nin 81c.maddesi 1/2 fıkra hükmü, üniversitelerin yasalar çerçevesinde özerk hareket edebileceklerini belirlemektedir. Yasa koyucu üniversitelerin B-VG maddelerinde de daha geniş kapsamlı bir hareket sahası tanımak istemiştir. Bu şekilde üniversitelerin düzenleme yetkisi gevşek bir yasal düzenlemeye bağlıdır. Üniversite organlarına ilişkin yönergeler B-VG'nin 81c maddesi 1.fıkrası hükmü uyarınca yasalara aykırı hükümler içeremezler. B-VG'nin 81c maddesi 2.fıkrası uyarınca da bir kanuna dayalı olarak kabul edilemez zorunluluklar da bulunmamaktadır. Kanun üniversite organları için bir sınırlama oluşturmakta, temel esasları tayin etmektedir.

Dahili organizasyon yapısı UG'nin 20.maddesi 4. fıkrasına göre bir organizasyon planı kapsamında düzenlenmek durumundadır. Bu yasanın çıkışında üç icra organının da söz sahibi oluşu onun ne denli önemli bir enstrüman olduğunu ortaya koymaktadır. Planın hazırlanması Senatonun görüşü alınarak Rektörlüğün görevidir. Yasal geçerlilik sağlayabilmesi için organizasyon planının Üniversite Konseyinin⁷⁰ onayını almış olması gerekmektedir. Bu planlar, Anayasa hükmüne dayalı olarak kabul edilen B-VG'nin 81c maddesi 1.fıkra hükmü uyarınca yönetmelikler statüsünde kabul edilmektedirler. Her iki düzenleme için farklı oluşum kuralları var

⁶⁶ UG'nin 15. maddesi. Devamı için Bkz.: *Nowotny in Mayer* (Hrsg), UG'nin 15.maddesi.

⁶⁷ Ayrıntı için Bkz.: UG'nin 16.maddesi.

⁶⁸ Bkz.: *Schnedl*, Organisationsautonomie im Universitätsgesetz – Inhalt und Grenzen, ZfV 2005, 185 RV 1134 BlgNR 21. GP 2.

⁶⁹ UG'nin 20.maddesi 3.fıkrası.

⁷⁰ UG'nin 21. Maddesi 1 Z 1.fıkrası.

olduğundan, farklı yasal formlarda düzenlenmeler söz konusudur. Bu da şimdiye dek var olan içeriklerde kesin bir ayırım yapılmasını gerektirmektedir.⁷¹

Organizasyon birimlerinin (Bölümler, Fakülteler, Enstitü ya da diğer Organizasyon birimleri) oluşumunda, araştırma, geliştirme, sanatın oluşumu, yüksek öğrenim, öğrenme ve de idare gibi ana noktalarda amaca uygunluk koşullarının gerçekleşmesinin dikkate alınması gerekmektedir. Rektörlük organizasyon birimlerinin sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için gerekli kaynakların kendilerine sunulup sunulmadığını tespit etmek zorundadır.⁷²

Yönergede yer alması gereken hususlar kanunun 19.maddesi 2.fıkrasında düzenleme bulmuştur. Buna göre:

- Üniversite Konseyi üyelerinin, Senato ve diğer organların seçimini ön gören seçim esasları (Z 1),
- Yüksek Öğrenim hakkına dair kararların uygulanması için, ilk derecede yetkili monokratik organlara yönelik düzenlemeler (Z2),
- Değerlendirmelerin uygulanması, açıklanması ve değiştirilmesine yönelik genel yönetmelikler (Z3),
- Federal Yasanın II. bölümündeki önlemlere dair eğitim hakkına yönelik kararlar (Z4),
- Eşit davranma meselesi çalışma grubunun oluşturulması –42. maddesi 2.fıkrası (Z5)
- Kadınların istihdamının teşviki planı, kadınların istihdamının teşviki planının Rektörlüğe sunumu ve de kadınların istihdamının teşviki planındaki değişikliklerin Rektörlüğe sunumu, eşit davranma çalışma grubunun tasarrufundadır. 44. maddesi (Z6)
- Kadınların eşitliğinin teşvikinin sorumluluklarının ve de cinsiyet araştırmasının koordinasyonunda organizasyon birliği sağlayıcı düzenlemeler (Z7),
- Akademik onurlandırmalar için esaslar (Z8),
- Üniversite mezunlarını bütünleştirici yöntem ve ölçüler,

Seçimlere ilişkin esasları belirleyen kanunun 19. maddesi 3. fıkrasında ifade bulmuş olan kişinin bireysel, doğrudan ve gizlilik ilkelerinin dikkate alınması gerekmektedir. Tüzüğün karara bağlanması Senatunun basit çoğunluğu ile gerçekleşmektedir. (1.Fıkra) Bunun dışında bir onay gerekli olmadığı gibi, kanunun 20. maddesi 6. fıkra hükmü uyarınca, yönerge Üniversite Bülteninde yayınlanmak zorundadır. Tüzük taslağı hazırlama yetkisi sadece Rektörlüğe aittir. Senatoya burada sadece bir karar hakkı dahası bir reddetme hakkı kalmakta, söz konusu değişikliklerin gerçekleştirilmesi ise Rektörlüğün tasarrufuna bırakılmaktadır. 2009 da gerçekleşen UG değişikliğinde sadece tüzüğün çıkarılmasının düzenlenmesi değil, aynı zamanda değişikliklerin karara varılmasının da Senatunun yetkisinde olduğu kararlaştırılmıştır.

Üniversiteler–LV ile karara vararak- stratejik planlama için orta ve uzun ölçekli strateji gelişim planları ve üniversite faaliyetleri için düzenlemeler hayata geçirmek yetkisine sahiptirler.⁷³ Bu çerçevede uzmanlık ithafının sınırsız olarak ya da üç yıldan fazla sınırlı olarak yer alan profesörler ile yer değişimi öngörülmektedir. (UG'nin 98. maddesinin 1. fıkrası).

3.4.2. Üniversite Konseyi

Üniversite Konseyi'nin oluşumunda, UOG 1993 ile yürürlüğe giren Üniversite Yan Konseyleri ve İsviçre Üniversite Konseyleri ile Alman Üniversiteleri tecrübesinden yola çıkılmıştır. Üniversite Konseyi kontrol ve idari görev/sorumluluklara sahiptir ve bundan yola çıkarak o güne dek Federal Bakanlarda olan denetleme fonksiyonlarını üstlenmek ile yükümlüdür. Temelde Üniversite Konseyi kendiliğinden hareket edemez. Yetkililerini daha ziyade Rektörlük düzenlemelerine dayanarak

⁷¹ Bkz.: Mayer in Mayer, UG'nin 20 III.1.maddesi.

⁷² Bkz.: UG'nin 20. maddesi 4.fıkrası.

⁷³ Bkz.: UG'nin 21. maddesi 1 Z 1 fıkrası, 22. maddesi 1 Z 2 fıkrası, 25.maddesi 1 Z 2 fıkrası.

Senato ile birlikte hayata geçirmektedir. Üniversite Konseyinin 21. maddesi 1.fıkrasında tespit edilen yetki ve görevleri şunlardır⁷⁴:

- Gelişim ve organizasyon planı, LV ve GV taslaklarının ve de Rektörlüğün idare yönergelerini onaylama (Z 1),
- Rektörün görevlerinin, bu görevin boşalmasından en geç 8 ay önce, dahası görev süresinin bitimi ya da görevden ayrıldıktan sonra üç ay içerisinde tespit edilmesi (Z 2),
- Senatonun kural gereği dört hafta içinde vermesi gereken görüşü alınarak Rektörlük seçimine karar verilmesi (Z 3),
- Senatonun üçlü teklifi ile Rektörlük seçiminin teklifin yayınlanmasından itibaren 4 haftada gerçekleştirilmesi (Z 4),
- Rektör teklifine ve Senato görüşüne dayalı olarak Rektör yardımcılarının seçimi (Z 5),
- Rektör ve Rektörlüğün hedeflerinin (ZV) belirlenmesi (Z 6),
- Rektör ve Rektör yardımcılarının Hizmet Sözleşmelerinin imzalanması (Z 6a),
- Rektör ve Rektör yardımcılarının görevden alınması (Z 7),
- Hakem komisyonu için bir kadın ve bir erkek üyenin aday gösterilmesi (Z 8),
- Topluluk ile vakıfların kurulmasını ve bunların toplum içinde yer almasını onaylamak (Z 9),
- Yönetim Maliyeti yönetmelikleri ile muhasebe yönetmeliklerinin onaylanması ve Rektörlüğün bilim sermayesinin Bakanlığa iletilmesi (Z 10),
- Üniversitenin dönem sonu hesaplarının denetimi için uzman atanması (Z 11),
- Üniversitenin var olan faaliyetlerinin dışına çıkan alanlarda bağlantıların kurulması ve de belirli bir dereceden sonra Üniversite Konseyi'nin (Universitätsrat) onayını gerektiren bağlantılarda Rektörlüğün yetkilendirilmesinin onaylanması, (Z 12),
- Yıllık rapor yükümlülüğü ile Üniversite organlarının ağır yasa ihlallerinde ve de ağır ekonomik zarar tehditlerinde ivedi rapor yükümlülüklerinin Bakanlığa iletilmesi. Yıllık rapor, eşit davranma meselesi çalışma grubu ile bağlantılı olarak üniversitenin idari organlarının cinsiyet eşitliği önlem ve düzenlemelerini (Federal Eşit Davranma Yasasının 11. maddesi 2. fıkrası 3. satırı– B-GIBG, BGBl 1993/100'e dayanarak) içeren rapor ile üniversitenin bu konularda ön gördüğü önlem ile düzenlemeleri içeren bir rapordan oluşmaktadır. (Z 13),
- Bütçe tekliflerinin Rektörlükçe şekillendirilmesinden itibaren dört hafta içerisinde onaylanması; Üniversite Konseyi'nin bunu dört hafta içerisinde reddetmesi durumunda Rektörlük ivedilikle yeni bir bütçe teklifi sunmak durumundadır. Üniversite Konseyi'nin buna süresi içerisinde onay vermemesi durumunda bütçe tasarısı onaylanmış kabul edilmektedir (Z 14),
- Rektörün akdetmesinden üç hafta önce LV'nin müzakere edilmesi (Z 15),
- Üniversite Konseyi kuralarının kararlaştırılması (Z 16).

Bir başka yüksek üniversite organının aksamaması durumunda Üniversite Konseyinin önemli bir fonksiyonu daha vardır. Buna göre bu tür bir durumda Üniversite Konseyi UG'nin 47. maddesi 2. Fıkrası uyarınca denetim fonksiyonu çerçevesince telafi edici önlemler hayata geçirmek ile yükümlüdür.

Üniversite Konseyi, UG'nin 21. maddesi 3. fıkrası'na göre beş, yedi ya da dokuz üyeden oluşmaktadır. Tam sayı kurucu konvansiyon tarafından tespit edilmektedir. Üniversite Konseyinin büyüklüğünün değiştirilmesi konusunu Senato, üçte iki çoğunluk ile karar vermektedir. Senato 21.maddesi 6. Z1 fıkrası gereği üç ya da dört üyeyi seçmekte ve Federal Hükümet söz konusu yetkili Federal Bakanlığın teklifi ile Z2 uyarınca, iki, üç ya da dört üyeyi atamaktadır.

UG'nin 21. maddesi 6.fıkrası uyarınca Z3'e göre, Z 1 ve Z2'de ifade edilen üyelerden başka bir üyenin atanması „Kendini Tamamlama“ olarak ifade edilen bir bölüme uygun olarak gerçekleştirilebilir. En son UG'de yapılan son değişiklikten sonra 21.maddesi 6a fıkra hükmü uyarınca *Senato ve de Federal Hükümetin...seçimlerde, daha doğrusu Üniversite Konseyi üyelerinin seçiminde B-GIBG'nin 11. maddesi 2. Z3 fıkrasının dikkate alınacağı ve Üniversite Konseyinin en azından 40 kadın üyeden oluşacağı* kabul edilmiştir. Bu %40'lık kadın kotası ile Üniversite

⁷⁴ Ayrıntı için bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 78.

Konseyi oluşturulurken, Rektörlük ve Senatonun ilgili komisyonlarının ve de Senatonun seçim önerileri de dikkate alınmak zorundadır.

İnformel çalışma grupları ve Senatonun kurucu düzenlemesine bağlı olmayan diğer idari organlar kota sınırlamasına bağlı değildirler. Kota kurallarının son bulması eşit davranma sorunları çalışma grubu tarafından hakem komisyona yapılacak başvuru ile gerçekleştirilebilir. (Bkz. UG'nin 42. maddesi 8a fıkrası, 43. maddesi 1 Z 3 fıkrası,)

Üniversite Konseyinin işlevsel periyodu beş yılı kapsamaktadır ve ilgili yılın 1 Mart'ında başlamaktadır. Üyelerin on yıllık bir görev süresinin aşılmaması durumunda yeni bir seçim ya da konseyin yeniden seçilmesi mümkündür. Bir üyenin vaktinden önce ayrılması durumunda görev süresinden geriye kalan kısmı için yeni bir üyenin seçimi konseyden ayrılan üye için geçerli koşullar göz önünde bulundurularak gerçekleştirilir. Üniversite Konseyinin ayrıcalığı üniversite dışından oluşmasıdır. (Bkz. 21. maddesi 3 ff fıkrası) Bu şekilde bu organa açık olarak söz konusu üniversitenin hiç bir mensubu ve aynı şekilde Federal Ekonomi Bakanlığının hiç bir mensubu, var olan Federal Hükümetin ve/veya Eyalet Hükümetinin hiçbir aktif ya da henüz bu görevden ayrılalı dört yıl geçmiş üyesi, Federal Meclis üyeleri, Eyalet Meclisi üyeleri ya da diğer kamusal kuruluşların temsilcisi ile siyasi parti mensupları yer alamazlar. Bu şekilde Üniversite Konseyinin etkili bir „Aracı olma rolü“ garanti altına alınmak istenmiştir.⁷⁵ Birden fazla Üniversite Konseyine üyelik mümkün değildir. Üniversite Konseyinin bir üyesi ile söz konusu üniversite arasındaki bir mesleki ilişki bir ön yargının oluşmasını gerektiren bir durumun olmaması koşulunu ve Üniversite Konseyinin onayını gerektirmektedir.

Üyeler olası çıkar çatışmalarını ivedilikle Üniversite Konseyine bildirmek zorundadırlar.⁷⁶ Bir üyenin Üniversite Konseyinden çıkarılması için ağır bir görev ihmali, ceza hukuku içerikli bir suç işlemesi ya da sağlık sorunlarının var olması gerekmektedir ve bu da Federal Bakanın onayı ve Senato ile Rektörlüğün onayı ile mümkündür.⁷⁷

3.4.3. Rektörlük

Üniversiteler UG hükümleri uyarınca - UOG 1993 veya KUOG'de düzenlenmiş olan Rektörlerin monokratik icraat yetkilerinden farklı olarak – idari açıdan Rektörlük tarafından yönetilmektedirler. Rektörlüğe bu kapsamda yönetim ile idari konularda ve de üniversitenin dışarıda temsil edilmesinde temel görev ve sorumluluklar yüklenmiştir.⁷⁸ Rektörlüğün, UG'nin 22. maddesi 1. fıkrasında açıkça belirtilen görevleri şunlardır:

- Üniversite Tüzüğü'nün bir taslağının oluşturulması ve de tüzük değişikliklerine yönelik taslakların Senato'ya sunulması (Z 1),
- Üniversite'nin Kalkınma Planını hazırlayarak Üniversite Konseyi ve Senato'ya sunmak (Z 2),
- Üniversite'nin Organizasyon Planını hazırlayarak Üniversite Konseyi ve Senato'ya sunmak (Z 3),
- LV ve GV hazırlayarak Üniversite Konseyine sunmak (Z 4),
- Organizasyon birimleri yöneticilerinin atanması ve görevden alınması (Z 5),
- Organizasyon birimleri yöneticilerinin hedef anlaşmalarını karara bağlaması (Z 6),
- Üniversite personelinin bağlı bulunduğu organizasyon birimlerini tek tek belirlemek (Z 7),
- Üniversite öğrencilerinin kabulü (Z 8),
- Üniversite öğrenci katkı paylarının yasal olarak tespit edilen yükseklikte alınması (Z 9),
- Katkı paylarının UG'nin 91. maddesi 7.fıkrası bağlamında tespit edilmesi (Z 9a),
- Değerlendirmeleri hayata geçirmek ve değerlendirme sonuçlarını açıklamak (Z 10),
- Öğretim yetkisinin – *venia docendi* – tanınması (Z 11),
- Öğretim programının tertip edilmesi ve açıklanması, müfredat'a (Curricula) yönelik görüşlerin tespit edilmesi, müfredatın (Curricula) üniversitenin kalkınma planına ters düşmesi, bunun gerçekleştirilmesinin mümkün olmaması durumunda bunun iptali ya da değiştirilmesi. Yahut Rektörlük tarafından uluslararası bilimsel kriterlere dayalı olarak verilen bir görüşün, söz konusu müfredatın (Curricula) söz konusu bilimsel ve sanatsal mesleki eğitim ve mesleğin

⁷⁵ Karş.: Novak, *Universitätsrecht* (2010) 72.

⁷⁶ UG'nin 21. maddesi 5.fıkrası.

⁷⁷ UG'nin 22.maddesi 14.fıkrası.

⁷⁸ Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 13.

nitelikli icrati için gerekli bilimsel ve sanatsal metotları için yeterli olmadığı sonucuna varması durumunda, öğretim programının uygulanması, müfredatın (Curricula) oluşturulması ya da değiştirilmesi veya buna yönelik görüşün alınması konusunda Senato ile görüş birliğinin sağlanması (Z 12),

- Bir raporlama ve muhasebe işleri biriminin tesis edilmesi, (Z 13),
- Bütçe taslağının hazırlanması ve Üniversite Konseyi'ne sunulması ve tahsisatını gerçekleştirmek (Z 14),
- Bilgi amacıyla bütçe taslağının Senato'ya iletilmesi, (Z 14a),
- Hesap işlemlerinin ve bilimsel bilançonun kesimi (Z 15),
- Üniversite çalışanlarının UG'nin 28. maddesi 1. fıkrası kapsamında tam yetki ile donatılması (Z 16),
- Federal Maliye Bakanlığının yasal uygulamalar ve yönetmelikler ile getirdiği mali konularda üniversitelerin rapor verme, ortak finansal denetim yükümlülüğünü yerine getirecek olan bir planlama ve raporlama sisteminin tesis edilmesi (Z 17).

Buradan yola çıkarak Rektörlüğün bir „Toplama Yetki“ ile, tüm üniversitelerde görülecek olan ve UG vasıtası ile diğer organlara aktarılamayacak olan görevleri yerine getirmek ile yükümlü olduğu görülmektedir.⁷⁹ Üniversitenin tüm kurumları Rektörlüğün emrindedir.

Bu özellikten dolayı Rektörlük, diğer organların kararlarını –Üniversite Konseyinin kararları hariç– bunların üniversitenin mevzuatına aykırı olduğunu tespit etmesi durumunda geri çevirebilir⁸⁰.

UG'nin 22.maddesi 3.fıkrası gereğince, Rektörlük, Rektörün başkanlığında ve de Rektörün direktiflerine⁸¹ bağlı azami dört Rektör Yardımcısından oluşmaktadır. Bunların sayısı ve görevleri Rektör tarafından -ki burada Senato'nun da fikri söz konusudur- belirlenir⁸². Rektör yardımcıları Rektörün teklifi ile Senatonun onayından sonra dört yıl görev yapma ve yeniden seçilmek hakkına sahiptirler. Söz konusu gündemler Rektörlük tarafından belirlenen çalışma düzenine dahildirler ve bunların Üniversite Konseyi tarafından ya bir, ya iki üye, ya da tüm Üniversite Konseyi tarafından onaylanması şartı aranmaktadır. Buna karşılık, ekonomik konuları ilgilendiren kararlarda üyelerden en azından iki tanesinin onayı aranmaktadır⁸³.

3.4.4. Rektör

Rektör, UG ile hem üniversitenin en üst düzeyi yetkilisi, hem de Rektörlüğün üyesi ve başkanı olarak çifte bir fonksiyon kazanmıştır. İdari fonksiyon bu şekilde Rektörden, Rektörlüğe aktarılmıştır.

Rektör'ün temel görevleri, UG'nin 23. maddesi 1. fıkrasının'da sayılmıştır. Bunlar:

- Rektörlüğün başkanı ve de sözcüsü olmak (Z 1),
- Rektör yardımcılarının seçimi için teklifte bulunmak (Z 2),
- Üniversite kurumunun yönetimini gerçekleştirmek (Z 3),
- Federal Bakanlık ile LV ile GV'nin müzakere edilişi ve kabul edilmesi ve de Üniversite Konseyinin bunun sonuçları konusunda bilgilendirilmesi (Z 4),
- Tüm üniversite personelinin en yüksek idari amiri olmak, (Z 5),
- Atama komisyonları tarafından Üniversite Profesörlerinin atama tekliflerini karara bağlamak (Z 7),⁸⁴
- Atama sürecini yönetmek (Z 8),
- Çalışma ve İş Sözleşmelerinin bağlanması (Z 9),
- UG'nin 28. maddesinin 1. fıkrası uyarınca "Vekalet" verilmesi (Z 10).

⁷⁹ UG'nin 22. maddesi 1.fıkrası.

⁸⁰ UG'nin 22. maddesi 2.fıkrası.

⁸¹ Bkz.: UG'nin 22. maddesi 7.fıkrası.

⁸² Bkz.: UG'nin 24. maddesi 1.fıkrası.

⁸³ UG'nin 22. maddesi 6.fıkrası.

⁸⁴ Z6 yapılan son UG yasa değişikliği ile yürürlükten kalkmıştır. (BGBl I 2009/81). Yapılan son UG yasa değişikliği ile Hizmet Sözleşmelerinin sonuçlandırılmasına, Üniversite Konseyi (Universitätsrat) dahil edilmiştir.

Rektörün seçilmesi süreci, Üniversite Konseyi'nin Senato'nun onayı ile söz konusu pozisyonun boşalmasından 6 ay önce, yani söz konusu görevin son bulması ya da geri çekilmenin gerçekleşmesinden sonra üç ay içerisinde, açık bir ilan ile başlamaktadır. 2009 yılında UG'de yapılan yasa değişikliği ile yeni oluşturulan Seçim Komisyonu (Findungskommission) bu şekilde Senato'ya, söz konusu boşalan pozisyon için ön görülen adayların yer aldığı bağlayıcı olmayan bir üçlü teklif sunmaktadır.⁸⁵ Seçim Komisyonu olaya ilişkin olarak Senato başkanı ve Üniversite Komisyonundan oluşan bir meclis niteliğindedir.⁸⁶ Seçim Komisyonu'nun üçlü teklifini dikkate alma koşulu ile Senato, Üniversite Komisyonuna üçlü bir teklif sunmak imkanına sahiptir. Seçim Komisyonunun teklifinde esneklik olabilmesi için, buna dair yazılı nedenler söz konusu olmalıdır.⁸⁷ Bu üçlü teklife bağlı seçimler, hizmet sözleşmesinin sonuçlandırılması ve de Rektör ile Hedef Anlaşmasının karara bağlanması⁸⁸, görevden azledilme koşulları –kurulan güven ilişkisinin kapsamı- Üniversite Komisyonu tarafından belirlenmektedir.

Görev başındaki Rektör görev süresinin dolması üzerine yeni bir açık adaylığa gerek olmaksızın yeniden seçilme hakkına sahiptir.⁸⁹ Bunun koşulları bir tarafta Rektörün doğru zamanda „İlgisini beyan etmesi“ diğer tarafta Senato'nun ve Üniversite Komisyonu'nun üçte iki çoğunluklu onayıdır. Bu durumun gerçekleşmemesi halinde ve görev başındaki Rektör buna rağmen ifade edilen fonksiyon için aday olacak olursa Seçim Komisyonu'nun Senato'ya sunacağı teklifi içinde değerlendirilmek durumundadır⁹⁰.

Rektör dört yıllık bir görev süresi için seçilmekte ve yeniden seçilmesi imkanı mevcuttur⁹¹.

Rektör yardımcılarının sayısı ve görev dağılımı UG'nin 24. maddesi 1.fıkrası gereğince Rektör tarafından belirlenmekte ve burada Senato'nun görüş hakkı saklıdır. Rektör Yardımcıları, Rektörün teklifi ile Üniversite Konseyi tarafından Rektörün belirleyeceği bir görev dönemi için seçilirler ve yeniden seçilmek hakkına da sahiptirler. Rektörün süresinden önce görevinden ayrılması durumunda ya da söz konusu görev periyodu sırasında henüz yeni bir Rektör seçilmemiş ise bu durumda Rektör yardımcılarının görevleri yeni seçilen Rektörün teklif ettiği Rektör Yardımcılarının göreve başlaması ile son bulmaktadır. Her hangi bir ağır görev ihmali, ceza hukuku kapsamında bir fiil işlenmesi, kötü sağlık koşulları ya da bir güven bunalımı nedeniyle Rektör Yardımcılarının Üniversite Konseyi'nin çağırısı ile söz konusu görevden alınmaları mümkündür.⁹²

3.4.5. Senato

Senato, yönetime katılımın geleneksel olarak gerçekleştirildiği üniversite yönetiminin bir organıdır.⁹³ UG'nin 25. maddesi 1.fıkrası'na göre Senato şu sorumlulukları taşımaktadır:

- Rektörlük teklifi ile yönergenin kabul edilmesi ya da değiştirilmesi (Z 1),
- Rektörlük tarafından geliştirilen Kalkınma Planı taslağının, iki ay içerisinde onaylanması, Senato'nun süre içerisinde buna onay vermemesi durumunda Kalkınma Planının buna rağmen Üniversite Konseyine iletilmesi gerekmektedir. (Z 2),
- Rektörlük tarafından oluşturulan Organizasyon Planı taslağının iki ay içerisinde onaylanması. Senato'nun süre içerisinde buna onay vermemesi durumunda Organizasyon Planının buna rağmen Üniversite Konseyine iletilmesi gerekmektedir. (Z 3),
- Üniversite Konseyi'nin büyüklüğünün ve Üniversite Konseyi'nin üyelerinin – 21. madde 6 Z 1 fıkrası, 6a fıkra ve 7. fıkra uyarınca, tayin edilmesi (Z 4),
- Üniversite Konseyi'nin önerisi üzerine iki hafta içerisinde Rektörlük ilanının verilmesi. Senatunun bunu iki hafta içerisinde onaylamayı reddetmesi durumunda Üniversite Konseyi ivedilikle yeni bir ilan metni sunmak imkanına sahiptir. Senato'nun buna rağmen süresi içinde tekrar onay vermemesi durumunda ilanın onaylanması Federal Bakanlığa

⁸⁵ UG'nin 23a maddesi 2 Z 3 fıkrası.

⁸⁶ Bkz.: UG'nin 23a maddesi.

⁸⁷ Karş.: RV 225 BlgNR 24. GP 13.

⁸⁸ Bkz.: UG'nin 23a maddesi.

⁸⁹ UG'nin 23b maddesi.

⁹⁰ Karş.: RV 225 BlgNR 24. GP 13 f.

⁹¹ UG'nin 2. maddesi 2. ve 3.fıkrası.

⁹² Karş.: UG'nin 24.maddesi 4 S 1 fıkrası ; ayrıca Rektör için Karş.:UG'nin 23. maddesi 5 S 1 fıkrası.

⁹³ Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 80.

- geçmektedir. Senato'nun iki hafta içerisinde karar vermemesi durumunda, ilan hala uygulamaya konulabilir niteliktedir. (Z 5),
- Seçim Komisyonu teklifini dikkate alarak, Üniversite Konseyi'nin Rektörlük seçimine yönelik üçlü teklifini, teklifin sunulmasından itibaren dört hafta içerisinde tanzim etmek. Senato, Seçim Komisyonu'nun teklifinden uzaklaşması durumunda üçlü teklif konusundaki kararına dair Üniversite Konseyi'ne yazılı gerekçe sunmak zorundadır. Üçlü teklif sırasında Federal Eşit Davranma Yasası kapsamında „Ayrım yasağı“ dikkate alınmak durumundadır. (Z 5a),
  - Rektörün, Rektör Yardımcıları konulu teklifine görüş bildirme, – Sayı, Görev dağılımı ve Seçim teklifi (Z 6),
  - Üniversite Konseyi, Rektör ve Rektör Yardımcılarının görevden alınması kararında etkin olmak (Z 7),
  - Doçentlik işlemlerinde etkin olmak (Z 8),
  - Atama işlemlerinde etkin olmak (Z 9),
  - Öğretim Program ve dersleri (Maddesi 56 ve 57) Müfredatının (Curricula) UG'nin 22. maddesi 1 Z 12 fıkrası ve 54. maddesi 10. fıkrası kapsamında oluşturulması ve (Z 10),
  - Yüksek Öğretim programlarından mezun olacakların derece ve değerlendirmelerinin tespit edilmesi (Z 11),
  - Yüksek Öğretim konularında ikinci dereceden karar vermek (Z 12),
  - Öğrencilerin öğrenim katkılarının amacına uygunluğuna dair kategorilerin tespit edilmesi (Z 13),
  - Karar verme yetkisine sahip ve sahip olmayan idari organların devreye sokulması – Fıkrası 7 ve 8 (Z 14),
  - İdari organların faaliyet alanlarını belirleyen yönetmeliklerin tespit edilmesi (Z 15),
  - Karar verme yetkisine sahip idari organların kararlarını yürürlüğe koymaya izni vermek (Z 16),
  - Rektörlüğün tek tek organizasyon birimlerindeki çalışanlar için koyduğu düzenlemeler konusunda Rektörlüğe görüş bildirmek (Z 17),
  - Eşit Davranma Sorunları Çalışma grubunun oluşturulması (Z 18),
  - Hakem Komisyonu üyeliği için bir kadın ve bir erkek adayın gösterilmesi (Z 19).

Senato 18 ya da 26 üyeden oluşmaktadır. Senato'nun büyüklüğü üçte iki çoğunluk ile – ancak bir sonraki görev süresi için- değiştirilebilir. (2. madde)

2009 yılında UG'de yapılan değişiklik ile Senatunun oluşumu yeniden düzenlenmiş ve Üniversite Profesörlerinin mutlak çoğunluğu devre dışı bırakılmıştır. (3. ve 3a fıkraları).⁹⁴ Üniversitenin tüm mensupları, Senatoda sandalye ve oyları ile –Üniversite Profesörlerinin temsilcileri, bilimsel ve sanatsal çalışanlar (Mittelbau), öğrencilerin ve genel üniversite personeli 9:4:4:1 veya 13:6:6:1 oranında temsil edilmektedir. 2009'da UG'de gerçekleşen değişiklik sonrasında organizasyon birimleri yöneticisi olan „Mittelbau mensupları“ Profesörler Divanının temsilcileri olarak Senatunun üyesidirler.⁹⁵

Senatonun asıl ve yedek üyeleri söz konusu gruplar tarafından seçimle belirlenmekte, öğrencilerin temsilcileri ise atanmaktadır.⁹⁶ İşlevsel süre üç yılı kapsamakta ve ilgili yılın 1 Ekiminde başlamaktadır.⁹⁷ Üyelerin en azından yarısının toplanması durumunda Senato karar verme yeterliliğindedir. UG'de farklı yönde bir düzenleme olmaması durumunda Senato oy çokluğu ile karar vermektedir.

UG'nin 25. maddesi 7. fıkrası'na göre, Senato danışmak ve görev/sorumluluklarına dair kararlara varabilmek için idari organlar oluşturabilir. Buna bağlı olarak UG'nin 25. maddesi 8.fıkrası kapsamında Doçentlik işlemleri, atama işlemleri ve öğretim faaliyetleri için – bu Müfredatın (Curricula) değişimini de kapsamaktadır – UG'nin 25. maddesi 1 Z 10.fıkrası gereğince karar verme yetkisine sahip idari organlar oluşturabilir.⁹⁸ Doçentlik Komisyonu ve Atama Komisyonu

⁹⁴ Karş.: Mayer in Mayer, UG'nin 25. maddesi IV.1.fıkrası.

⁹⁵ Karş.: UG'nin 25. maddesi 3\Vm fıkrası 3a Z 1 veya Z 2.

⁹⁶ UG'nin 25. maddesi 4.fıkrası.

⁹⁷ UG'nin 25.maddesi 5.fıkrası.

⁹⁸ Karş.: Poier, İdari organlar UG 2002'nin 25. maddesi 7.fıkrası gereğince Senatunun tek tek görevlerine danışmanlık eder ya da karar verir. FS Funk içerisinde (2003) 409 f.

(Berufungskommission) tesisinin sonuçlanabilmesi için diğer kararlar gereği mevcut habilita edilenler grubunun üyelerinin çoğunluğu gerekli olmaktadır.⁹⁹

3.4.6. Tamamlayıcı Üniversite Organları

Monokratik Öğretim Organları: UG'nin 19.maddesi 2 Z fıkrası gereğince üniversitelerin öğretim kanunu (Studienrecht) kapsamındaki ilk derece görevleri Üniversite Yönergesine bağlı olarak Monokratik Organları düzenlemektir. İdari yetkililer olarak bunların faaliyet alanları UG'nin ikinci bölümünde (51. maddesinden 93.maddesine kadar) tespit edilmiştir. Sınavların tanımı, kaldırılması ve iptali, denkliğin tanınması ve akademik derecelerin dağıtılması bunların görevleri arasında sayılmaktadır.

Monokratik Öğretim Organı, esasında kararların oluşturulmasında yetkilidir. UG II de belirtilen öğretim hakkı (Studienrecht) kararları, düzenlemelerin oluşturulmasını öngördüğünden, bunların yönerge içerisinde düzenlenmesi söz konusudur.¹⁰⁰ UG'nin 60. maddesi ve 92. maddesi 2. fıkrası, Rektörlüğün ilk derece onayını gerektirmektedirler. İfade edildiği gibi UG'nin 25.maddesinin 8 Z 3 fıkrası gereğince bu vesileler için karar vermek yetkisinde idari organlar oluşturmak görevinde olan Senato, ikinci derecede yetkilidir.¹⁰¹

Dahili Organizasyon Birimleri Yöneticileri: Dahili Organizasyonu oluşturan „Monokratlar“, bilimsel araştırma ve öğretme ya da sanatın geliştirilmesi ve öğretilmesi görevlerini taşıyan organizasyon birimi yöneticileridir.¹⁰² Bölüm ya da Enstitü Başkanı olma özellikleri onlara doğrudan araştırma ya da sanatın geliştirilmesi- öğretilerin paylaşılması- kapsamında üniversite görevlerinin oluşturulması, değiştirilmesi ve teşvik edilmesi imkanını vermektedir. Bunun için birimlerindeki görevli personel üzerinde doğrudan hizmet ve teknik denetim yetkisine sahiptirler.¹⁰³ Monokratlar buna bağlı olarak söz konusu organizasyon birimleri mensupları ile Yönetmelikte ayrıntılı olarak tespit edilmesi gereken hedef anlaşmasını (ZV) muhabir üye olarak kararlaştırmak durumundadırlar. Yöneticilerin göreve getirilmesi ile alınması – ilgili birimdeki Üniversite Profesörlerinin söz konusu teklifi ile– ve de hedef anlaşmasının (ZV) sonuçlandırılması yetkisi Rektörlüktedir. 2009'da gerçekleştirilen UG değişikliğinden itibaren Üniversite Profesörlerinin yanı sıra üniversiteye uygun bir hizmet ya da çalışma sözleşmesi ile bağlı olan uygun kalifiye personel de organizasyon birimlerinin yönetimine getirilebilmektedir.¹⁰⁴ Bu kişiler bu fonksiyonları ile aynı zamanda Profesörler divanında oy ve sandalye sahibi Senato üyeleridirler. (UG'nin 25. maddesi 3. fıkrası) Bu nedenle aynı zamanda yasal olarak, dış kaynaklı araştırma talimatını yerinde gerçekleştirmek imkanını verecek olan bir sözleşme akdetmek tam yetkisine sahiptirler.¹⁰⁵

3.4.7. Üniversite Üstü Danışma Meclisleri

Bilim Konseyi (Wissenschaftsrat): Bilim Konseyi, Federal Hükümetin, Federal Bakanlığın teklifi üzerine toplumun farklı kesimlerinden on iki üyenin seçilmesi ile oluşturduğu bir kurumdur.¹⁰⁶ Bilim Konseyi, Federal Bakanın denetimi altındadır¹⁰⁷ ve ona üyelikler için aday teklifinde bulunmaktadır. Bilim Konseyi üyeliğinden şu kişiler hariç tutulmuştur:

- UG'nin 6. maddesi kapsamındaki Üniversite ve de Avusturya'da eğitim veren Özel Üniversitelerin akademik mensupları;
- Üniversitelerden sorumlu Federal Bakanlığın çalışanları ve de,

⁹⁹ Karş.:UG'nin 25.maddesi 8.fıkrası.

¹⁰⁰ Bkz.: UG'nin 19.maddesi 2 Z 4 fıkrası.

¹⁰¹ Bkz.: Mayer in Mayer, UG 2.00 'nin 19. maddesi II.3.fıkrası.

¹⁰² Bkz.:UG'nin 20.maddesi 5 f fıkrası, 22.maddesi 1 Z 5 fıkrası, 25.maddesi 3. fıkrası.

¹⁰³ Bkz.: UG'nin 22.maddesi 1 Z 7 fıkrası.

¹⁰⁴ UG'nin 20.maddesi 5. fıkrası.

¹⁰⁵ Bkz.: UG'nin 27. maddesi; Novak, Universitätsrecht (2010) 75 f.

¹⁰⁶ Görev süresi Federal Hükümet tarafından görevlendirmeye bağlı olarak üç ya da altı yıl için söz konusudur ve görevlendirme ile başlar. Bir defalık bir tekrar görevlendirme söz konusu olabilir. Üyelik görev süresinin bitimi ile son bulurken, geri çekilme, görevden alınma (Federal Hükümet Bilimsel Konseyde yer alan bir üyeyi, ağır görev ihmali, ceza hukukuna dair bir yargılama ya da sağlık koşullarından ötürü, Federal Bakanın teklifi ya da Konsey üyelerin çoğunluklu talebi ile görevden alabilir) ya da ölüm ile de son bulabilmektedir.

¹⁰⁷Bkz.: UG'nin 45.maddesi.

- Federal ve Eyalet Hükümeti üyeleri ile Federal ve Eyalet Meclisi üyeleri, ya da son dört yıl içerisinde her hangi bir kamu kurumu ile siyasi parti içinde görevde bulunmuş olan kimseler.

Federal Bakan, Bilim Konseyi'nin kurucu oturumunu göreve başına çağırmakta ve Başkan üyeler içerisinde oy çokluğu ile seçilmektedir. Bilim Konseyi kendisine bir çalışma yönergesi oluşturmaktadır.

Görevleri şunlardır:

- Üniversiteleri bağlayan konularda, bilim ve sanat politikası meselelerinde Federal Bakana, yasa koyucu kurumlara ve de üniversitelere danışmanlık etmek; ayrıca
- Avrupa ve uluslararası gelişmeler bağlamında Avusturya Üniversite ve Bilim Sisteminin incelenmesi ve analizi ile gelişmelerin devamı konusundaki tekliflerin değerlendirilmesi.

Bilim Konseyi'nin görevlerini gerçekleştirebilmesi için gerekli mekan, teknik ve personel donanımı Federal Bakanlık tarafından gerçekleştirilmektedir. Bilim Konseyinin kararları, görüşleri ve teklifleri açıklanmak durumundadır. Bilim Konseyi asgari üç yılda bir, bir faaliyet raporu sunmak durumundadır. Bu rapor aynı zamanda konum gelişmelerini göz önünde bulundurarak üniversiteler ile beraber LV konusundaki temel düzenlemelere dair teklifleri de içerebilmektedir.

Bilim Konseyi, üyelerinin en azından yarısının toplanması durumunda karar verebilme yetkisindedir; Vekaletten oy kullanımı imkanı bulunmamaktadır. Konsey yerli ve yabancı uzmanları toplantılara davet etmek ve çalışma grupları oluşturma yetkisine sahiptir. Bilim Konseyi'nin üyeleri faaliyetleri için Federal Bakanlık tarafından tespit edilen bir ücret almaktadırlar.

Avusturya Üniversite Konferansı: Avusturya Üniversite Konferansı (Die österreichische Universitätenkonferenz) (daha önceleri Rektörler Konferansı) yasal olarak ön görülen bir organ değildir, onun yerine üniversitelerin görevlerinin yerine getirilmesine destek veren bir dernektir. Derneğin amacı bilim ve araştırmanın teşvik edilmesidir.

3.5. Araştırma Destekleri, Araştırma Talepleri ve Tam Yetki

Üniversitenin bilimsel ve sanatsal personeli kendi uzmanlık alanlarında ve sanat alanlarında, üniversitenin bütçesi dışında araştırma talimatı veren üçüncü kimseler, araştırma teşvikleri ve dış kaynaklar tarafından finanse edilen araştırma ve sanatsal çalışmalar yürütmek imkanına sahiptirler. Bu tür çalışmalar üniversite araştırmaları arasında sayılmaktadır¹⁰⁸ (ad personam – Projeleri). Bu açık düzenleme sayesinde, her bilim adamının bağlı olduğu birim amirinin onayına gereksinim olmaksızın, araştırma kaynaklarından yararlanmak, ulusal ve uluslararası araştırmalarda yer almak ve bunları yönetmek hakkına sahip olduğu tespit edilmiştir.¹⁰⁹

Araştırma projesinin ya da sanatsal bir çalışmanın yürütülmesinde iş ilişkisinin, araştırmada üniversitenin söz konusu organizasyon biriminin gerektirdiği görev ve sorumlulukların ya da sanatın geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesi sırasında eğitim, haklar ve diğer üniversite mensuplarının görevlerinin ihlal edilmemesi gerekmektedir. Projelerde görev alacak olan kimselerin belirli süreli iş sözleşmeleri ile üniversitelerde istihdam edilebilirler.¹¹⁰

Enstitü Araştırma Taleplerinin de yürütülmesi UG'de açıkça düzenlenmiştir. Her organizasyon biriminin yöneticisi Üniversite adına uygun sözleşmeler akdetmek ve tahsis edilen ödenekleri kullanmak konusunda yetkilidir.¹¹¹ Söz konusu bu tam yetki Üniversitenin yayın organında ilan edilmek durumundadır.¹¹²

¹⁰⁸ UG'nin 26. maddesi.

¹⁰⁹ Açıklama RV 1134 BlgNR 21. GP 81.

¹¹⁰ UG'nin 26. maddesi 5. fıkrası.

¹¹¹ Bkz.: UG'nin 27. maddesi.

¹¹² Bkz.: UG'nin 27. maddesi 2. fıkrası ve 28. maddesi.

Araştırma talimatlarının ya da sanatsal çalışmaların yürütülmesi, Rektörlüğe bildirilmeyi gerektirmekte olup, üniversitenin bu amaca hizmet edecek olan personel ve aracın bedelinin karşılanması gerekmektedir.¹¹³

Parasal kaynakların dağıtılmasına dair karar verme yetkisi, proje yöneticisinde iken, projenin yönetimi, merkezi olarak üniversite tarafından gerçekleştirilmektedir.¹¹⁴

3.6. Tıp Üniversitelerindeki Araştırma Talepleri, Viyana Veteriner Bilimleri Üniversitesi, Katolik ve Protestan Teolojileri, Güzel Sanatlar Akademisi ve Spor Üniversitesi için Özel Düzenlemeler

Eski Graz, Innsbruck ve Viyana Tıp Fakülteleri UG ile bu güne dek bağlı oldukları „Ana Üniversitelerinden“ ayrılmışlardır ve bağımsız Tıp Üniversiteleri olarak düzenlenmişlerdir.¹¹⁵ Bu kurumlar üniversitelerin normal görevleri dışında ayrıca UG'nin 3. maddesi hükmü uyarınca üniversite hastanesi olmak işlevini de yerine getirmektedir.¹¹⁶ Bundan dolayı da UG'nin 29. ve 35. maddelerindeki özel düzenlemeler zorunlu olmaktadır. Bu maddeler özellikle organizasyonu tamamlayıcı kurallar getirmekte, sorumlu bir etik komisyonunun kurulmasını ön görmekte, klinik alanların oluşumunu ve de klinik alanda yönetim fonksiyonları için gerekli nitelik koşullarını düzenlemektedir. Bunların sahip oldukları özel statüleri (Üniversite Hastanelerinin çifte yapısı) farklı alanlarda özellikle finansman konusundaki düzenlemelerin gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

İnsan tıbbi alanlarında olduğu gibi, Viyana Veterinerlik Bilimleri Üniversitesindeki organizasyon birimleri de benzer şekilde hayvanlar için gerekli iyileştirici araştırma ve eğitim görevlerini gerçekleştirmektedir. Burada sadece Viyana Veteriner Bilimleri Üniversitesi için değil bundan öte Hayvan Hastanesi (36.madde) veya Yaban-Av Hayvanları ve Ökoloji (37.madde) Araştırmaları Enstitüsü için söz konusu olan uygulama ve özel düzenlemeler (36 f. maddesi), geçerlidir. Bunun dışında UG'nin genel hükümleri bu kurumlar için de geçerlidir.¹¹⁷

UG'nin 38.maddesinin 1. ve 2. fıkraları Katolik ve Protestan Teolojisinin öğrenim ve araştırmalarının Vatikan ile Avusturya Devleti arasındaki sözleşmenin (Konkordat) dikkate alınması yükümlülüğünü¹¹⁸ ve de Federal Yasa ile Protestan Kilisesi arasındaki hukuki ilişkileri göz önünde bulundurmaya yükümlülüğünü getirmektedir.¹¹⁹ Bunun üniversite organizasyon yapısında, öğrenim taslaklarının oluşturulmasında, araştırma ve eğitimin tespitinde ve de personel üzerinde etkileri hissedilmektedir.¹²⁰

Özel bir organizasyon birimi olarak Güzel Sanatlar Akademisi kapsamında bir Resim Galerisi ve Bakır İşçiliği Kabini (39.madde) oluşturulmuştur. Her ikisinde de sanatın öğretilmesi ve geliştirilmesine hizmet etmesi, ama aynı zamanda da kamuya açık bir müze fonksiyonunu da yerine getirmesi amaçlanmıştır. Söz konusu iki birimin gerektirdiği bütçenin garanti edilebilmesi için bunların LV içinde ve Viyana Güzel Sanatlar Akademisinin hesap kesimi ve de performans raporu içinde belirtilmesi gerekmektedir.¹²¹

Sportif faaliyetlerin uygulanması için ve bunlara bağlı olarak spor karşılaşmaları ve yarışlar için Viyana, Innsbruck, Salzburg, Leoben, Linz ve Klagenfurt üniversitelerinde, üniversite öğrencileri, mezunlar ve üniversite personeli ve de Meslek Yüksek Okullarına hizmet veren, Üniversite Spor Enstitüleri oluşturulmuştur.¹²² 2. fıkra gereğince bunların LV içinde ve bütçede ve de performans raporlarında özellikle belirtilmesi gerekmekte ve bunlara sunulan ödeneğin amacına uygun olarak kullanılması gerekmektedir. (3. Fıkra).

¹¹³ Bkz.: UG'nin 26. maddesi 3.ve 4. fıkrası ve UG'nin 27.maddesi 3. ve 5. fıkrası.

¹¹⁴ UG'nin 26. maddesi 5.fıkrası, UG'nin 27. maddesi 4.fıkrası.

¹¹⁵ Karş.: *Karl/Standeker*, UG. Universitätsgesetz 2002 idF der Novelle 2009 (2009) 13.

¹¹⁶ Karş.: *Kopetzki in Mayer*, UG'nin 2. maddesi 29 l.1.fıkrası.

¹¹⁷ Bkz.: RV 1134 BlgNr 21. GP 84; *Kopetzki in Mayer*, UG 2.00 Mad. 36 l.1. f.

¹¹⁸ Vatikan ve Avusturya Cumhuriyeti arasındaki, 1 Mayıs 1943 tarihli, Özel sözleşme (Konkordat), BGBl II 1934/2.

¹¹⁹ Protestan Kilisesinin dış hukuk ilişkilerine dair 6 Temmuz 1961 tarihli Federal Yasa, BGBl 1961/182.

¹²⁰ Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 85.

¹²¹ Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 86.

¹²² Karş.: UG'nin 40.maddesi 1.fıkrası.

3.7. Kadın ve Erkeklerle Eşit Davranma

3.7.1. Kadın Çalışanların Teşviki Direktifi

Kadın çalışanların teşvik edilmesine yönelik düzenlemelerin, UG'nin 41.maddesi hükmüne göre – Üniversitelerin tüm organları üniversitelerdeki tüm çalışma alanlarında erkek ve kadınlar arasında dengeli bir sayısal dağılıma ulaşılmasını dikkate almak durumundadırlar– kadın istihdamı teşviki planları hazırlanmak ve uygulanmak durumundadır. Burada söz konusu olan, personel işlerinde gerçekten kadın ve erkekler arasında eşit davranma konusunda önlemler geliştirecek olan düzenleme karakterine sahip genel yönetmeliklerdir.¹²³

3.7.2. Eşit Davranma Sorununa Dair Çalışma Grubu

Söz konusu olan, Senato tarafından oluşturulması gereken talimatlardan muaf bir üniversite organıdır¹²⁴ ve kurumsal olarak eşit davranma ve kadınların teşviki sorununa¹²⁵ cevap aramakla yükümlüdür. 2009 yılında UG'de gerçekleştirilen değişiklik uyarınca, B-GIBG'nin¹²⁶ „ Cinsiyet nedeniyle üniversite organlarında ayrımcılık yapılmaması “ şeklindeki madde başlığı, yapılan değişiklik uyarınca, „Üniversite organlarının cinsiyet, etnik köken, dünya görüşü veya dini, yaş ve cinsel tercih „ şekline dönüştürülmüştür. (Bkz. 42. madde 1. fıkra).¹²⁷

Bunun yanı sıra idari organlar için zorunlu kadın kotasının (UG'nin 25.maddesi 4a fıkrası, 21. maddesinin 6a fıkrası, 22.maddesinin 3a fıkrası) yürürlüğe girmesi ile etkinlik alanı genişletilmiştir. Eşit Davranma Çalışma Grubunun, %40'lık kadın kotasının ihlali durumunda, bu haksız davranışa itirazı söz konusudur. Bunun dışında çalışma grubunun faaliyetleri için, bilgilendirme, tesir etme ve denetim hakkı hizmete sunulmuştur.¹²⁸

3.7.3. Hakem Komisyonu

Söz konusu olan bu komisyon, her üniversitede oluşturulması zorunlu, gerekli yetkilerle donatılmış olan bir organdır.¹²⁹ Hakem komisyonu, UG'nin 43. maddesinin 9.fıkrası gereğince, bir yerden talimat almayan ve ikisi hukuk bilgisi sahibi olan 6 üyeden oluşmaktadır.¹³⁰ Bunlardan birer kadın ve birer erkek üye Senato, Üniversite Konseyi ve Eşit Davranma Çalışma Grubu üyesidirler ve iki yıllık bir görev süresi için aday gösterilmektedirler. Aynı zamanda sözü edilen bu kurumdan seçilecek birer yedek üye de komisyonda yer almaktadır. Uzlaşmazlıklarda arabuluculuk görevini yerine getirmenin yanında komisyonun bir diğer ana görevi de Eşit Davranma Çalışma Grubunun sunduğu şikayet ve itirazları içeren kararları değerlendirmektir. Tüm kararlar bağlayıcıdır. UG'nin 43. Maddesinin 5.fıkrasına göre ayrımcılık uygulamaları hakkındaki şikayetler yazılı olarak karara bağlanmak zorundadır.

3.8. Üniversite İçi İşlemler

3.8.1. Denetim

Üniversiteler ve onlar tarafından UG'nin 10.maddesi uyarınca kurulmuş olan şirketler, vakıflar, dernekler ve de üniversitenin doğrudan ya da dolaylı olarak payının yüzde ellinin üzerinde olduğu her tür şirket, Federal denetim altındadır. (Bkz UG'nin 9. ve 45. maddeleri) Federal denetim, Üniversitelerin 45. madde 2.fıkrası gereğince, bilgi verme sorumluluğu ile bağlı buldukları Bilim ve Araştırma Federal Bakanı tarafından uygulanmaktadır. Bakanlık denetimi çerçevesince

¹²³ Bkz.: UG'nin 19.maddesi 2 Z 6 fıkrası, 41.madde ve 44. madde, ayrıca ayrıntı için Bkz.: *Prisching/Lenz/Hauser* (Hrsg), Gleichbehandlung im Hochschulbereich (2008).

¹²⁴ UG'nin 19.maddesi 2 Z 5 fıkrası, 25.maddesi 1 Z 18 fıkrası, 42.maddesi.

¹²⁵ Karş.: *Ulrich*, Gleichbehandlung und Frauenförderung an den vollrechtsfähigen Universitäten, UNILEX 2006, 34.

¹²⁶ Federal Eşit Davranma Yasası, BGBl 1993/100 idF BGBl I 2004/65.

¹²⁷ Bkz.: RV 225 BlgNR 24. GP 17.

¹²⁸ Karş.: *Ulrich*, Gleichbehandlung und Frauenförderung an den vollrechtsfähigen Universitäten, UNILEX 2006, 34.N

¹²⁹ UG'nin 25.maddesi 1 Z 19 fıkrası, 21. maddesi 1 Z 8 fıkrası, 43.maddesi.

¹³⁰ Karş.: UG'nin 43.maddesi 10.fıkrası.

üniversite organlarının kararları bunların geçerli yasa ya da düzen sağlayıcı tüzüğe aykırı olması durumunda iptal edilmektedir.¹³¹ Söz konusu bu uygulama 4. fıkra gereğince seçimler için de geçerlidir. Tipik iptal nedenlerini, üniversite organlarının yetersizliği, yasaya maddi aykırılık ya da esaslı işlem hatalarının uygulanması durumunda, iptali gerektiren düzenlemelere aykırılık teşkil eden hareket ve fiiller oluşturmaktadır.¹³² Ancak denetleyicilerin ihbarına dayalı olarak kararların iptali üniversitenin koyduğu düzenlemeler için geçerli değildir.¹³³ Bir düzenlemenin ihbara dayalı olarak ortadan kalkması Anayasa hukuku ve Anayasa Mahkemesi'nin (VfGH), UG'nin 45. maddesine dayalı olarak bir düzenlemenin iptal edilmesi yetkisine bağlı denetim monopolüne aykırılık teşkil edecektir.¹³⁴

2009'da gerçekleştirilen UG değişikliği ile yeniden düzenlenmiş olan 3.fıkra, üniversite düzenlemelerinin, Federal Bakanlık tarafından kaldırılmasının, üniversitelerin bu düzenlemelerinin yasalar, yönetmelikler ve tüzüğe aykırılık teşkil etmesi durumunda, mümkün olduğunu öngörmektedir. Bakanlığın bu düzenlemeyi denetleme ve uygulamadan kaldırma yetkisi meşruiyetini yeniden düzenlenmiş olan denetleme kararnamesinin B-VG'nin 120b maddesinden almaktadır.¹³⁵ Denetim faaliyetinde taraf olarak yer alan üniversiteler Bakanlığın hukuki görüşünü ihlal etmeden hukuki durumu oluşturmak ile yükümlü kılınmışlardır.¹³⁶ UG'nin 45.maddesinin 7.fıkrası gereğince Federal Bakanlığın denetleme dosyası karşısında üniversite organlarına Federal İdare Mahkemesine (VwGH) başvuru yolu açıktır.¹³⁷

Üniversitelerin dahili denetimi, Üniversite Konseyinin –üniversite içi sevk ve kontrol organı olarak– yetkisindedir (UG'nin 21.maddesi), ki burada dikkate alınması gereken, Üniversite Konseyi üyelerine, Federal Hükümet çağrısına bağlı olarak UG'nin 9.ve 45.maddelerden yola çıkarak dolaylı olarak Federal Devlet vasıtası ile harici bir kontrol ve sevk imkanının verildiğidir.

Üniversitelerin dahili görevlerinin gerçekleşip gerçekleşmediğinin kontrolü „Denetlemenin“ görevi değildir. Bu, daha çok söz konusu görevlerin gerçekleşmesi durumuna dair önlemler tespit edildiği LV'nin konusunu teşkil etmektedir (UG'nin 13.maddesi 2 Z 5 fıkrası).¹³⁸

3.8.2. Süreçler

Üniversite organları, her tür resmi hususta Umumi İdare Yasası (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz-VG) hükümlerini uygulamak zorundadırlar. Eğitim hususundaki resmi süreçlerde, idari hiyerarşi Senato'da sonlanmaktadır. Ancak yüksek öğrenim görenlerin yasal temsilcisi organlar da, öğrenciler açık olarak desteklerini reddetmedikleri sürece, bu sürece yasal araçları dahil etmek yetkisine sahiptirler.¹³⁹

Bir sınavın değerlendirilmesi, bir bilimsel araştırma ya da eğitim faaliyetinde yer almanın değerlendirilmesi UG'de yargı yolundaki denetimin dışında tutulmuşlardır.¹⁴⁰

3.8.3. Geçikme

Resmi konular ile ilgili olarak bir karar verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Yetkililer, tarafların karara varılmasını gerektiren başvuru ve itirazlarını temelde gereksiz ertelemelere yer vermeksizin bunların belirtilmesinden itibaren en geç altı ayda karara varmak durumundadırlar. Bu sürenin aşılması durumunda tarafların başvurusu ile karar yetkisi söz konusu üst yetkililere geçmektedir. (İntikal başvurusu-Devolutionsantrag)¹⁴¹ Bu kapsamda idare hukuku bağlamında Federal Bakanlık,

¹³¹ Karş.: UG'nin 45.maddesi 3.fıkrası.

¹³² Novak, Universitätsrecht (2010) 52.

¹³³ Karş.: Stöger in Mayer, UG 2.00 45 IV.1.maddesi.

¹³⁴ VfGH 28.9.2007, B 2007/06.

¹³⁵ Bkz.: RV 225 BlgNR 24. GP 20.

¹³⁶ Karş.: UG'nin 45 maddesi 6. fıkrası.

¹³⁷ Karş.: UG'nin 45. maddesi 6. ve 7. fıkrası.

¹³⁸ Karş.: Novak, Universitätsrecht (2010) 54.

¹³⁹ UG'nin 46.maddesi.

¹⁴⁰ Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 89.

¹⁴¹ Ayrıntı için Bkz.: AVG'nin 73.maddesi, Özel Düzenlemeler, örneğin UG'nin 78.maddesinin 8.fıkrası (Sınavların tanınması) ve 87.maddesinin 1.fıkrası (Akademik derecelendirmeler).

eğitim hususlarında Senato'yu yetkili kılmaktadır. Bu konuda UG, ihbarda bulunmayan üniversite mensuplarının tüm fiillerine dair „Gecikme düzenlemeleri“ ile standartlar koymak yetkisine sahiptir.

Bir üniversitenin idari organlara mensup olmayan bir organı yasal olarak düzenlenmiş bir görevi belirtilen süresi içinde yerine getirmiyorsa, bu durumda Rektörlük telafi uygulamasından sorumludur.¹⁴² Söz konusu organın gecikmesi durumunda dört haftalık bir süre uygulamaya konulur. Verilen süre zarfında bu fiil gerçekleşmiyorsa bu durumda yetki artık müzakere etme hakkına sahip olan Rektörlüğe devredilmektedir. (İki basamaklı süreç)¹⁴³.

Ancak Senato, Rektörlük ya da Rektörün karar vermekte gecikmesi durumunda Üniversite Konseyi önlem almak durumundadır. (Telafi önlemi-Ersatzvornahme)¹⁴⁴. Üniversite Konseyinin gecikmesi durumunda ise Federal Bakan gerekli kararı almak durumundadır.¹⁴⁵

3.8.4. Sorumluluk

Üniversite kendisi için haklar ve sorumluluklar tayin edebilir. Bu kapsamda oluşan yükümlülüklerden Federal Devlet sorumlu değildir.¹⁴⁶ (özel sektör faaliyetleri kapsamında).

Federal Devlet egemenlik sahasında atfedilen her tür görevin ifa edilmesinde sorumluluk, İdari Usul Kanunu gereğince ancak Federal Devlettir.¹⁴⁷ Federal Devletin zararı tazmin etmesi durumunda İdare Usul Kanunu¹⁴⁸ önlemleri gereğince, zararın tazmin edilmesinde sorumlu olarak tespit ettikleri tarafın zararı karşılmasını talep edebilir. (Kasıt ya da görülebilir ihmalkarlık nedeniyle)¹⁴⁹.

Üniversite Organları içindeki fonksiyonları gereği egemenlik konusundaki görevlerini icra ederken Federal Devlete doğrudan zarar vermiş olan her tür gerçek kişi için örgütsel sorumluluk standart hale getirilmiştir. (Doğrudan Zarar): Üniversite organları ya da çalışanları, ya da üniversitenin talimatı ile görev alan başka personelin egemenlik görevlerinin gerçekleştirilmesi sureti ile doğrudan zararın sorumluluğunu taşıyanlar Örgütsel Sorumluluk Yasası kapsamına (Organhaftpflichtgesetz-OrgHG)¹⁵⁰ dahildirler.

4. Yüksek Öğrenim Hakkı

4.1. Yüksek Öğrenim

UG ile bütün eğitim programının tespitine dair özerk karar alanı söz konusu üniversiteye bırakılmıştır. Söz konusu eğitim programının içeriğinin yasal çerçevesi oluşturulan müfredat ve buna bağlı sınav içeriği ile düzenlenmektedir.¹⁵¹

Temel varlığı, Üniversite Öğrenim Yasası (Universitäts Studiengesetz-UniStG) taslağı 1 ve 2'de tespit edilen UG'nin yürürlüğe giren eğitim hakkına ilişkin normları oluşturmaktadır.¹⁵² Bu temel varlık bu noktadan itibaren LV temeline bağlı olarak değiştirilebilir ve geliştirilebilir. 2009'da gerçekleştirilen UG değişikliğinden itibaren yüksek öğrenim artık istisnasız olarak Bachelor-, Master- und Doktora öğrenimi şeklinde yeniden oluşturulabilir (UG'nin 54.maddesinin 2.fıkrası) – buna bağlı olarak ortadan kalkan, o güne dek UniStG'e göre var olan diploma derecesinin yeniden düzenleme imkanı ve de tip öğrenimi ile öğretmenlik öğrenimi için var olan özel düzenlemeler

¹⁴² Bkz.: UG'nin 47.maddesinin 1.fıkrası.

¹⁴³ Muzak in Mayer (Hrsg), UG'nin 47.maddesi.

¹⁴⁴ Bkz.: UG'nin 47.maddesinin 2.fıkrası.

¹⁴⁵ Bkz.: UG'nin 47.maddesinin 3.fıkrası.

¹⁴⁶ Bkz.: UG'nin 49.maddesi. Ayrıntı için ayrıca Bkz.: *Krejci*, Haftungsfragen zum Universitätsgesetz 2002 (2004).

¹⁴⁷ Bkz.: RV 1134 BlgNR 21. GP 89.

¹⁴⁸ Ayrıntı için Bkz.: *Kerschner*, Haftung und Schadenersatz im Bereich der öffentlichen Universitäten – Systeme und Einzelfragen, *Funk* (Hrsg), Öffentliche Universitäten im wirtschaftlichen Wettbewerb (2010) 15.

¹⁴⁹ UG'nin 49.maddesi 3.fıkrası ve de *Kucsko-Stadlmayer*, Mayer (Hrsg), UG'nin 49.maddesi.

¹⁵⁰ Bkz.: UG'nin 49.maddesi 4.fıkrası.

¹⁵¹ UG'nin 51.maddesi 2 Z 24 fıkrası.

¹⁵² UG'nin 7. ve 124.maddeleri.

olmuştur. Yeni düzenlemede üniversiteler, yasal olarak düzenlenmiş olan bu tür ve modellere göre hareket etmek durumundadırlar.¹⁵³

Modeller ile dikkate alınması gereken düzenli –bunlar lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimi– (bkz. UG'nin 51.maddesinin 2 Z 2.fıkrası) ve de düzensiz öğrenim arasında karar vermek gerekliliğidir ki, düzenli olarak ifade edilen yüksek öğrenim sistemi, aşamalı bir öğrenim sırası ve sürekli olarak devam eden bir uzmanlaşma ile düzenlenmiştir: Aşağıda yer alan bir aşama, esas olarak bir sonraki aşamaya geçiş için gerekli geçiş koşullarını oluşturmaktadır.

Her uzmanlık alanının temel eğitiminin Bachelor öğrenimi, bilimsel ve sanatsal bilgi ve yöntemleri gerektiren mesleki uygulamaları için zorunlu olan, bilimsel ve sanatsal eğitim ile mesleki niteliklerin geliştirilmesine hizmet etmektedir. Bu yüksek öğrenim programları AB Direktifinin (RL) 11.maddesi d fıkrasında belirtilen mesleki niteliklerin tanınması (RL 2005/36 EG) koşuluna cevap vermektedir ve bunlar öğrenim bölümüne dahil edilmemişlerdir. (51.maddenin 2 Z 4.fıkrası) Daha önceleri altı semestrlik olan (=180 ECTS) eğitim dönemleri, 2009'da gerçekleştirilen UG değişikliğinden itibaren, bunların uzatılmasının, mesleki yeterlilik için bir gereklilik olarak görülmesi ve de bu öğrenim süresinin uluslararası eşitlenebilir olması durumunda, istisnai olarak 240 ECTS 'ye (sekiz Sömestr) çıkarılabilir. (54.maddenin 3.fıkrası)¹⁵⁴

Master öğrenimi UG'nin 51.maddesi 2 Z 5 fıkrasına göre, Bachelor öğrenimi ile oluşan temel bilimsel ve sanatsal mesleki eğitimin geliştirilmesi ve derinleştirilmesine hizmet etmektedirler. Bunlar da AB Yönergesi (RL) Fıkrası 11 lit d'de belirtilen mesleki niteliklerin tanınması (RL 2005/36 EG) talebini dikkate almakta ve öğrenim bölümüne dahil edilmemişlerdir.¹⁵⁵ İdeal olarak her bir Bachelor öğrenimine, birden fazla Master öğrenimi düzenlenmiştir ve de Master öğrenimine kabul genelde uygun mesleki uygulamaya bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Doktora öğrenimi yalnızca mesleki eğitime hizmet etmemekte, bunun yanı sıra bağımsız bilimsel çalışma yeterliliğinin geliştirilmesi ve de lisans ile yüksek lisans öğrenimi temelinde bilimsel yeni neslin yetişmesine hizmet etmektedir.¹⁵⁶ Bu öğrenim türünün süresi asgari olarak altı semestre olarak öngörülmüştür. (UG'nin 54.maddesinin 4.fıkrası) Doktora öğrenimi ya ifade edilen kurallar dizisinde, ya da „Doctor of Philosophy“ olarak düzenlenebilmektedir.

¹⁵³ UG'nin 51.maddesi 2.fıkrası, 54.madde; spesifik uzmanlık alanı öğrenimi için Bkz.: UG'nin 54.maddesi 1.fıkrası.

¹⁵⁴ Bunun için ayrıca Bkz.: UG'nin 54.maddesi 3a fıkrası, 80.madde, 87.maddesi.

¹⁵⁵ Bunun için Bkz.: UG'nin 81, 83, 87.maddeleri.

¹⁵⁶ Ayrıca Karş.: UG'nin 51.maddesi 2 Z 12 fıkrası, 82.madde, 87.madde.

Tablo 2: Üniversitelerin Öğrenci Kontenjanları, Kış Sömestri (2009)

Öğrenim Türü	Toplam	Lisans Öğrenimi	Bachelor Öğrenimi	Master Öğrenimi	Doktora Öğrenimi
Toplam	969	69	314	469	90
Viyana Üniversitesi	182	5	54	112	11
Graz Üniversitesi	101	4	36	54	7
İnsbruck Üniversitesi	109	11	29	42	27
Viyana Tıp Üniversitesi	5	2	0	1	2
Graz Tıp Üniversitesi	6	2	1	1	2
İnsbruck Tıp Üniversitesi	3	2	0	0	1
Salzburg Üniversitesi	76	3	31	35	7
Viyana Teknik Üniversitesi	66	1	19	43	3
Graz Teknik Üniversitesi	53	1	17	33	2
Loeben Montanun Üniversitesi	20	2	7	10	1
Viyana Yer Bilimleri Üniversitesi	37	0	9	26	2
Viyana Veterinerlik Üniversitesi	6	1	2	1	2
Viyana İktisat Üniversitesi	12	0	2	7	3
Linz Üniversitesi	44	3	15	20	6
Klagenfurt Üniversitesi	44	1	18	21	4
Viyana Sanat Üniversitesi	13	8	1	1	3
Viyana Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi	29	9	9	10	1
Salzburg Mozarteum Üniversitesi	58	5	24	28	1
Graz Müzik ve Sahne sanatları Üniversitesi	77	3	31	41	2
Linz Sanat ve Endüstri Tasarımı Üniversitesi	20	2	8	9	1
Viyana Güzel Sanatlar Akademisi	8	4	1	1	2

Not: Bireysel inceleme olmadan, dersler, Öğrenim dalları, Romanistik, Slavistik dillerinden çeviri ve tercüme ve de IGP ve Jazz araçları, ortak olarak düzenlenmiş öğrenim alanları verilen tüm Üniversitelerde söz konusudur. Kendilerine 4. ve de 6. sömestr sunulan Doktora öğrencilerine yalnızca bir kere yer verilmiştir.

Birden fazla farklı yüksek öğrenim ve de farklı üniversitenin uzmanlık alanları bireysel bir öğrenime (UG'nin 55.maddesi) – düzenli öğrenimin özel bir şekli olarak – kombine edilebilirler. İlgili Düzenli Öğrenimde uygun bir eşdeğerlilik durumunun söz konusu olması durumunda idari bir kararın talep edilmesi söz konusu olmaktadır. (3.fıkra)

UG'nin 53.maddesi gereğince her öğrenimde uzaktan eğitim birimleri oluşturulabilir. Bunlar uygun öğrenim materyalinin kullanımı ve teknik yardımcı malzeme vasıtası ile öğrenim merkezinde uygulanmaktadır. Ortak öğrenim programları iki ya da daha fazla dahili ve harici üniversitenin - „joint, double, multiple degree programs“ birlikte yer alması ile gerçekleşir. 2009'da gerçekleştirilen UG değişikliği ile Meslek Yüksek Okulları, Özel Üniversiteler, Pedagoji Yüksekokulları ile işbirliğinde bulunmak imkanı açık olarak sağlanmıştır.¹⁵⁷

Üniversite kursları¹⁵⁸ ya da tek tek öğrenim faaliyetlerinde konuk olmak düzen dışı öğrenim olarak sınıflandırılmaktadır. UG'ye göre temelde düzenli öğrenim için söz konusu olan çerçeve koşulları geçerlidir.

Tablo 3: Uluslararası Öğrenci Gruplarına göre Üniversitelerdeki Düzenli Öğrenim

Sömester (Yürürlüğe Giriş Tarihi 28.02.2010)	Düzenli Öğrenim			Kadın/Erkek Sayısı	
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
Pedagoji	22.366	8.736	31.102	%71.9	%28.1
Ruhsal Bilimler ve Sanat	41.927	20.659	62.586	%67.0	%33.0
Sosyal Bilimler, İktisat ve Hukuk	72.966	58.155	131.121	%55.6	%44.4
Doğa Bilimleri, Matematik, Enformasyon	16.032	26.796	42.828	%37.4	%62.6
Mühendislik, Yapı ve İnşaat	10.150	27.667	37.817	%26.8	%73.2
Zırrat Bilimleri ve Veterinerlik	2.834	1.784	4.618	%61.4	%38.6
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	10.727	7.675	18.402	%58.3	%41.7
Hizmet Sektörü	2.717	3.910	6.627	%41.0	%59.0
Bilinmeye/Son Verileri olmayan	341	308	649	%52.5	%47.5
Toplam	180.060	155.690	335.750	%53.6	%46.4

Kaynak: Uygulama tarihinden itibaren UniStev temeline bağlı olarak Üniversitelerin veri bildirimini Veri kontrolü ve değerlendirmesi bmwf 1/9 fıkra,

Eşit haklar düşüncesi düzenli olmayan öğrenimde yer alan üniversite öğrencilerinin de temelde öğrenim katkısından muaf olduğuna işaret etmektedir. Üniversite kursları üniversitelerin ihmal etmemeleri gereken asıl görev alanlarını tamamlamaktadır. Bunlar ilk derecede mezunların ya da dışarıdan öğretime katılanların gelişmesi görevine hizmet etmektedirler. Üniversite kursları bunun yanı sıra öğrenim döneminin dışında uygulanabilirler (Bkz 56.madde). Kursları tesis etme, katılım koşulları ve faaliyet içeriği özerk olarak düzenlenmektedir – düzenleme yetkisi Rektörlüktedir.¹⁵⁹

¹⁵⁷UG'nin 51.maddesi 1 Z 27 fıkrası, 54.maddesi 9.fıkrası, 55.maddesi 2 Z 4 fıkrası.

¹⁵⁸Ayrıca Karş.: UG'nin 51.maddesi 2 Z 20 fıkrası, 56.maddesi 1 Z 10.fıkrası, 70.maddesi 2.fıkrası, 78.maddesi 7.fıkrası, 87.maddesi 2.fıkrası.

¹⁵⁹ Ayrıca Karşl.; UG'nin 22.maddesi.

Katılım koşulları, talep ve kapsamı benzer tüm yabancı master öğrenimleri ile karşılaştırılabilir olan Üniversite kursları, uluslararası geçerli master dereceleri (Örneğin, MBA) dağıtmak durumundadır. (58.maddesi 1.fıkrası) Bu hususun söz konusu olmaması durumunda, – söz konusu kursun en azından 60 ECTS kapsamı durumunda – içeriği karakterize eden bir ilave (2.fıkrası) ile „Akademik“ unvanı verilebilir. Bunun yanı sıra reel değeri Rektörlük tarafından tespit edilecek olan bir kurs katkı payı da ödenmek zorundadır.¹⁶⁰

UG'nin 57.maddesi'ne göre, Sanat Üniversiteleri (6.maddesinin Z 16 ff fıkrası) sanatsal Bachelor ya da Lisans öğrenimi için ön hazırlık kursları vermeye yetkilidirler. Bunlar için bir ücret ödenmesi söz konusu değildir.

4.2.Yüksek Öğrenim Görenler

4.2.1. Düzenli Yüksek Öğrenime Kabul Edilme İşlemler

Üniversiteye kabul Rektörlüğün bilgilendirilmesi ile gerçekleşmektedir.¹⁶¹ Bu şekilde üniversiteye egemen bir yasal ilişki yüklenmektedir. Üniversiteye kabul bir/birden fazla düzenli ya da bir/birden fazla düzensiz üniversite programı için söz konusudur. UG'nin 63.maddesi 8.fıkrası'na göre Avusturya da birden fazla üniversitede aynı yüksek öğrenim programına eş zamanlı başvuru imkansızdır. Düzenli bir öğrenim programına başvuru için genel ve ayrıcalıklı üniversite olgunluğu ve de yeterli Almanca dil bilgisi koşulu aranmaktadır.¹⁶² Buradan yola çıkarak belirli öğretmenlik öğrenimi için bedensel ve motive eden özelliklerin ve sanat öğrenimi için yeterli sanatsal yeteneklerin ve özelliklerin yansıtılması gerekmektedir. (UG'nin 63.maddesi 1 Z 4 ve 5.fıkrası, 64. maddesi 1 Z 5 fıkrası). Üniversite'de öğrenim görebilmeyi sağlayan genel Üniversite olgunluğundan farklı olarak, ayrıcalıklı üniversite olgunluğu¹⁶³ belirli bir öğrenim için gerekli kabul koşullarının ortaya konmasını istemektedir. Bu yeterliliklerin yanı sıra, Avusturya Yükseköğrenim Öğrenciliği durumu (Österreichische Hochschülerschaft-ÖH)¹⁶⁴ katkı payının süresince sömestr başına ödenmesi ve gerekirse de Üniversite katkı payının¹⁶⁵ ödenmesi için bir kabul talep edilmektedir. Bachelor öğrenimine giriş için gerekli olgunluk genellikle bir yeterlilik karnesi ile kanıtlanmaktadır. Ancak aynı zamanda mesleki yeterlilik sınavındaki başarıya dair bir karne de talep edilmektedir. (Bkz. UG'nin 64.maddesi 1 Z 1 fıkrası).¹⁶⁶ Genel Üniversite yeterliliğinin kanıtı yeterlilik sınavı olmayan kimseler için bir üniversite öğrenimi onay sınavı ile de ortaya konulabilir. (UG'nin 64.maddesi 1 Z 2 fıkrası, 64a maddesi: özellikle 9 ve 14 f fıkraları). Genel olarak bu, yurt içinde ve yurt dışında tanınmış olan asgari üç yıllık bir post sekondär eğitim kurumundan mezun olunması ile de gerçekleşmektedir.¹⁶⁷

Master öğrencilerinin kabulü, 5.fıkra gereğince ihtisas alanı tanınan bir Bachelor öğrenimi mezuniyeti ya da ihtisas alanı tanınan Meslek Yüksek Okulu Bachelor öğrenimi mezuniyeti ya da denkliği tanınan eş değer bir başka yurt içi veya yurt dışı postsekondär eğitim kurumuna bağlı olarak gerçekleşmektedir. Temel eş değerlilikte - bu güne dek olan hesaba göre %80 uyum – ve tam eş değerlilik için yalnızca tek tek unsurların eksik olması durumunda, 2009'da gerçekleştirilen UG değişikliğinden itibaren, Rektörlük yetkilidir. Buna ek olarak nitelikli kabul koşulları master öğreniminin üzerine inşa edileceği her uzmanlık alanı için talep edilen yeterlilikler ile bağlantılı olarak müfredat içerisinde belirtilebilir. Bir Bachelor öğreniminden mezun olmanın aynı üniversitede bir uzmanlık alanında Master öğrenimine kabul edilmek için başka kabul koşulunu gerektirmeksizin yeterli olduğu belirtilmelidir.

Doktora öğrenimine kabul 4. Fıkra gereğince uzmanlığa dair bir Yüksek öğrenim veya Master öğrenimi, uzmanlığa dair bir Meslek Yüksekokul öğrenimi ya da Master öğrenimi FHStG¹⁶⁸ nin 5. maddesi 3. Fıkrası ya da denkliği tanınmış başka bir yurt içi veya yurt dışı post sekondär öğrenim kurumundan mezun olmayı gerektirmektedir. 2009'da gerçekleşen UG değişikliğinden itibaren bir

¹⁶⁰ UG'nin 91.maddesi iVm fıkrası, 22.maddesi 1 Z 9a fıkrası.

¹⁶¹ UG'nin 22.maddesi 1 Z 8 fıkrası, 60.maddesi 1.fıkrası.

¹⁶² UG'nin 63.maddesi 1.fıkrası, 64.maddesi 10 f fıkrası.

¹⁶³ Karş.: UG'nin 65.maddesi.

¹⁶⁴ ÖH için Bkz.: *Huber, ÖH-Recht*³ (2009).

¹⁶⁵ UG'nin 91 f maddesi; StubeiV 2004, BGBl II 2004/55.

¹⁶⁶ Karş.: UG'nin 64.maddesi 1 Z 1 fıkrasından 6. fıkraya kadar.

¹⁶⁷ UG'nin 64.maddesi 1 Z 4 iVm fıkrası, 51.maddesi 2 Z 1 fıkrası.

¹⁶⁸ Yükseköğrenim Yasası, BGBl 1993/340.

„Phd“ - öğrenimi için müfredatta nitelikli ön koşullar belirtilebilir. Aynı şekilde bir Bachelor öğrenimi sonrasında, Bachelor öğreniminin belirtilen öğrenim süresini içermesi ve ön görülen başarı ile tamamlanmış olması durumunda doğrudan Doktora öğrenimine başvurmak imkanı sağlanmıştır.¹⁶⁹

Tablo 4: Üniversitelere göre Öğrenim Görenlerin Dağılımı

Sömester Kış Sömester (Yürürlük günü 28.02.2010)	Öğrenim Görenler			Düzenli Öğrenim Görenler			Düzensiz Öğrenim Görenler		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Viyana Üniversitesi	54.674	31.034	85.708	53.255	29.770	83.025	1.419	1.264	2.683
Graz Üniversitesi	15.706	10.034	25.717	15.263	9.719	24.982	443	292	735
İnsbruck Üniversitesi	13.640	10.011	25.730	13.340	11.880	25.220	300	210	510
Viyana Üniversitesi Tıp	3.813	12.090	7.381	3.622	3.414	7.036	191	154	345
Graz Üniversitesi Tıp	2.472	3.568	4.246	2.321	1.682	4.003	151	92	243
İnsbruck Üniversitesi Tıp	1.408	1.174	2.782	1.399	1.365	2.764	9	9	18
Salzburg Üniversitesi	10.045	1.374	16.393	9.211	5.397	14.608	834	951	1.785
Viyana Üniversitesi Teknik	5.873	6.384	23.438	5.586	16.739	22.325	287	826	1.113
Graz Üniversitesi Teknik	2.439	17.565	11.482	2.396	8.852	11.248	43	191	234
Loeben Montanun Üniversitesi	650	9.043	2.901	630	2.317	2.767	20	114	134
Viyana Yer Bilimleri Üniversitesi	4.265	2.251	9.124	4.136	4.730	8.866	129	129	258
Viyana Veterinerlik Üniversitesi	1.901	4.859	2.320	1.790	404	2.194	111	15	126
Viyana Üniversitesi İktisat	13.194	419	26.825	12.556	12.651	25.207	638	980	1.618
Linz Üniversitesi	7.639	13.631	16.422	7.171	8.247	15.418	468	536	1.004
Klagenfurt Üniversitesi	6.181	8.783	10.050	5.367	3.050	8.417	814	819	1.633
Viyana Üniversitesi Sanat	934	3.869	1.586	865	618	1.483	69	34	103
Viyana Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi	1.789	652	3.091	1.422	1.074	2.496	367	228	595
Salzburg Mozarteum Üniversitesi	1.061	1.302	1.643	911	508	1.419	150	74	224

¹⁶⁹ UG'nin 64.maddesi 4a fıkrası.

Graz Muzik ve Sahne sanatları Üniversitesi	918	582	1.877	724	818	1.542	194	141	335
Linz Sanat ve Endüstri Tasarımı Üniversitesi	694	959	1.119	658	403	1.061	36	22	58
Viyana Güzel Sanatlar Akademisi	712	425	1.211	702	494	1.196	10	5	15
Krems Sürekli Eğitim Üniversitesi	2.533	2.521	5.054	0	0	0	2.533	2.521	5.054
Toplam	146.028	127.514	273.542	137.234	118.327	255.561	8.794	9.187	17.981

Kaynak: Uygulama tarihinden itibaren UniStev temeline bağlı olarak Üniversitelerin veri bildirimini Veri kontrolü ve değerlendirmesi bmf, 1/9 fıkra,

4.2.2. Üniversite Öğrenimine Giriş ve Uyum Süreci

2009'da gerçekleştirilen UG değişikliği ile yeniden düzenlenen üniversite öğrenimine giriş ve uyum süreci ile hedeflenen, üniversite öğrencilerinin öğreniminin esası ve onun nasıl işlediği konusunda bilgi sahibi olmaları ve bu şekilde somut öğrenim tercihini gerçekleştirmelerini sağlamaktır.¹⁷⁰ Bu sürecin öğrenim faaliyetleri, asgari olarak yarım sömestreden oluşmaktadır. Üniversite öğrenimine giriş ve uyum sürecinin toplam süresi (Öğrenim faaliyetleri ve sınavlar) asgari olarak bir sömestir, azami olarak ise iki sömestreden oluşmaktadır.¹⁷¹ Bu sürecin öğrenim faaliyetleri ve sınavların olumlu olarak sonuçlanması bundan itibaren öğrenimin devam edebilmesinin koşulu olmaktadır. Bu uygulama 1.10.2011 tarihinden itibaren geçici olarak müfredat (Curricula) içerisine dahil edilmiştir, ancak 31.12.2016 tarihinden itibaren yürürlükten kalkacaktır. (UG'nin 143.maddesinin 22. fıkrası)

4.3. Sınavlar

4.3.1. Yüksek Öğrenim Başarısının Tespit Edilmesi

Öğrenim başarısı, sınavlar, bilimsel çalışmaların değerlendirilmesi (Bitirme tezi, Master Tezi ve Doktora Tezi) ve de sanatsal yüksek öğrenim çalışmalarının - Bitirme tezi ve Master çalışmaları- değerlendirilmesi ile gerçekleşmektedir. (UG'nin 72.maddesi) Yeterliliğin değerlendirilmesi sözlü ve yazılı sınavlar ile veya tezlerin değerlendirilmesi, tek tek sınav denetmenleri ya da sınav komitesi tarafından gerçekleşmektedir. Öğrenim hürriyeti çerçevesinde sınav denetmeninin tercih edilmesi hakkı dikkate alınmaktadır. Sağlık nedenlerine bağlı olarak, genel sınav metotlarının dışına çıkılması yolu açık tutulmuştur.¹⁷²

4.3.2. Yüksek Öğrenim Performansının Tanınması

„Öğrenim performansının,, tanınması buna dair tek tek sınavlar vasıtası ile ya da tüm yurt dışı incelemeler ile gerçekleşebilir (90.madde: Değerlendirme)¹⁷³. Üniversite için geçerliliği tanınan sınavlar, düzenli öğrenim gören üniversite öğrencisinin talebi ile örneğin yurt içi ya da yurt dışı post sekundär eğitim kurumlarından ya da akademi veya kamuya açık Konservatuar, mesleki eğitim veren Yüksek Meslek Okulları ve Müzik Liseleri ya da Üniversite Öğrenimi çerçevesine bağlı olarak olumlu olarak sonuçlanan sınavlardır. (Bkz. UG'nin 78.maddesinin 1. ve 2. fıkraları)

¹⁷⁰ UG'nin 66.maddesi 2 Z 6 fıkrası, 143.maddesinin 22.fıkrası.

¹⁷¹ UG'nin 66.maddesinin 1.fıkrası.

¹⁷² UG'nin 59.maddesinin 1 Z 12 f fıkrası.

¹⁷³ UG'nin 78.maddesi, 63.maddesinin 8 f fıkrası.

4.3.3. Öğrenim Faaliyetlerinden Menetmek

Her hangi bir hilenin söz konusu olması durumunda, ilgili kimselerin, öğrenci işlerinden sorumlu organ tarafından, tek tek öğrenim faaliyetlerinden ve de akademik derecelerden men edilmesi söz konusu olabilir. (UG'nin 74.maddesi, 89.maddesi) Bir hile temelde, başarılı gibi gözükülebilmek adına, karşı tarafı yanıltmak niyeti ile gerçeğe yönelik yanlış bilgilerin verilmesi ya da esasa ilişkin hususların açıklanmaması durumunda söz konusudur.¹⁷⁴ Sınavlar, başvuru ya da değerlendirmede bir hile söz konusu olması, özellikle de izin verilmeyen yardımcı materyalin kullanması suretiyle, açıkça geçersiz kabul edilecektir. (UG'nin 74.maddesinin 1.fıkrası). Bu düzenleme, bilimsel ve sanatsal çalışmalar için de geçerlidir (2.fıkra). Bir sınavın geçersiz ilan edilmesi ile sınava giriş hakkı tüketilmiş olunur (Bkz. 3.fıkra). Bir akademik derecenin –özellikle hileli bir karne yolu ile– hileli olduğu sonradan tespit edilecek olursa, derecenin geri alınması ve geçersizliği söz konusudur.¹⁷⁵ Bir akademik derecenin geri alınması UG'nin 116.maddesinde de ifade bulan cezayı öngörmektedir. Hileli işlemler başarılı olarak kabul edilen değerlendirmelerin de geri çekilmesine sebep olmaktadır.¹⁷⁶

UG'nin 74.maddesinin 4.fıkrasına göre ilerleme etki alanına dahil olmayan sınavlar¹⁷⁷ ve de ilerleme etki alanına dahil olmayan bilimsel çalışmalar ile sanatsal Master tezi veya Bitirme tezleri mutlak olarak geçersizdirler. Tüm bunların tekrar edilmesi söz konusu değildir.

4.3.4. Öğrenimin Son Bulması ve Mezuniyet

Müfredatta ön görülen tüm öğrenim performanslarının başarılı bir şekilde tamamlanması uygun akademik unvanın verilmesini gerektirmektedir. Unvanın verilmesi bunun bildirilmesinden itibaren hemen, en geç bir ay içerisinde tüm koşulların yerine getirilmesi sonrasında gerçekleşmektedir. (UG'nin 87.maddesinin 1.fıkrası).

Kesin olarak mezun olmadan bir öğrenim, iptal etme (örneğin, öğrenim alanının ya da öğrenim yerinin değiştirilmesi nedeniyle) ya da gerekli koşulların tam olarak yerine getirilememesinden ötürü son bulabilir. Bu durumda kaydın silinmesi söz konusu olur. (UG'nin 68. ve 71.maddeleri). Yasa öğrenimin sürmesine dair bu ihmali, sürekli olarak ya da son sınava katılımının olumsuz değerlendirmesi olarak adlandırmaktadır. Kaydın silinmesi tescil edilmelidir. (UG'nin 68.maddesinin 3.fıkrası). Kaydın silinmesi sonrasında yüksek öğrenime yeniden kabul söz konusudur.¹⁷⁸

Yüksek öğrenimin, süresinden önce son bulması durumunda, ilişkisi kesme belgesinin hazırlanması gerekmektedir. (UG'nin 69.maddesi). Özellikle bir başka yurt içi üniversitede öğrenimin sürdürülebilmesi için üniversitenin bunu tasdiki aranan bir koşuldur. (UG'nin 63.maddesinin 2. fıkrası).

4.4. Öğrenim Katkıları

Avusturyalılar, AB vatandaşları ve uluslararası hukuk açısından eşit kabul edilen kişiler, (örneğin uluslararası sözleşmeye dayalı mülteciler) öğrenimlerini yüksek öğrenim süresi düzenlemesi kuralları gereğince öğrenim süresini iki sömestreden fazla aşmamak koşulu ile UG'nin 91.maddesinin 1.fıkrası gereğince öğrenim katkı payı ödemek zorunda değildirler. Yüksek öğrenim esnasında icra edilen askerlik ya da sivil hizmet yükümlülüğü yüksek öğrenim süresine dahil edilmemektedir. Bir yüksek öğrenimin ön görülen sürede tamamlanması durumunda, devam edecek olan bir yüksek öğrenim için bir sömestre atfedilir. („Tolerans sëmestresi“).

¹⁷⁴ AVG'nin 69. maddesi, ek olarak; bunun için Bkz.: Novak, Universitätsrecht (2010) 113.

¹⁷⁵ UG'nin 89.maddesi.

¹⁷⁶ UG'nin 90.maddesi 4.fıkrası.

¹⁷⁷ Karş.: UG'nin 62.maddesi.

¹⁷⁸ Novak, Universitäten, Funk/Hauser/Kostal/Novak/Schwar/Winkler/Dragaric (Hrsg), Handbuch des österreichischen Hochschulrechts (2006) 83 (169).

Bu koşulların gerçekleştirilememesi durumunda üniversite öğrencileri her öğrenim döneminde düzenli olarak 363,36 €,... yüksekliğinde bir öğrenim katkı payı yatırmak durumundadırlar, bunun süresinde yatırılmaması durumunda bu değer yüzde on artmaktadır.¹⁷⁹

3. fıkra gereğince, birden fazla yüksek öğrenime hatta birden fazla üniversite kabul edilmiş olan üniversite öğrencileri, öğrenim katkı payını yalnızca bir defa ödemek durumundadırlar. Ödenen öğrenim katkı payları üniversiteye kalmaktadır. Eğer birden fazla üniversite söz konusu ise o zaman bu katkı payı bu üniversiteler arasında paylaşılmak durumundadır.¹⁸⁰

Bir dizi nedenden ötürü öğrenim katkı payının tespiti Rektörlüğe bırakılmıştır. (92. madde) Yasal olarak ön görülen muafiyetler ise, „zorunlu yurt dışı öğrenim süreleri, değişim programlarında yer almak, üniversiteler arası ortaklık antlaşmalarına bağlı karşılıklı muafiyet, hamilelik, yoğun çocuk bakımı, ağır engellilik durumu, uzun süreli hastalık durumu, öğrenim yardımı alma, öğrenci katkı payından muafiyet yaratan sebepler arasındadır. Rektörlüğün sunacağı bilgilere karşılık bunların yürürlüğe girmesi Senato yetkisindedir.¹⁸¹

4.5. Yüksek Öğrenime Kabul Kısıtlamaları

124 b maddesinin en son uygulamasına göre – ki bu uygulama 2009'da gerçekleşen UG-değişikliği ile dördüncü defa düzenlenmiş ve de 143. maddenin 24. fıkrası gereğince 31.12.2016 tarihinden itibaren uygulamadan kalkacaktır – Rektörlük Bachelor, Master, Lisans ve de Doktora Öğreniminde, Almanya'da Tıp, Diş Hekimliği, Veterinerlik ve Psikoloji öğrenimlerine kabul için gerekli olan bir kabul süreci vasıtası ile ya da üniversite öğrencilerinin tercihini kullanmalarına müteakip en fazla iki semestre ile sınırlandırmak suretiyle kısıtlayabilir. Bu uygulamayı tamamlayıcı olarak sözü edilen öğrenimlerin LV de belirtilen öğrenim yerlerinin sayısını öğrenim yerlerinin geliştirilmesi düşüncesine dayanarak tespit edebilir. (UG'nin 13. maddesi 2 Z 1 lit k - m fıkraları)

Yalnızca İnsan Tıbbı ve Diş Hekimliği öğreniminde, öğrenim kabul süreci eğitim sisteminin homojenliğinin korunması amacıyla toplam öğrenci kontenjanlarının %95'i, üniversite öğrenimine ilk defa başlayanlar, AB üyesi vatandaşları ve de uluslararası hukuk açısından eş değer kimselere ayrılmıştır. Toplam öğrenci kontenjanlarının % 75'i ise Avusturya sınırları içerisinde üniversite öğrenimi almak için gerekli uygunluk ve yeterliliğe sahip kimselerin hizmetine sunulmuştur.¹⁸²

2009'da gerçekleşen UG-Değişikliği ile aynı zamanda öğrenim koşullarının artan yurt dışı talebine bağlı olarak cevap veremez olması olasılığına karşılık her öğrenim için bir tür acil durum düzenlemesi yürürlüğe konmuştur. (124b maddesi 6. fıkrası) Bu tür bir durumda söz konusu olan tüm üniversitelerin talebi ile öğrenci kontenjanları sayısı tespit edilip, Rektörlükler nitelikli bir kabul sürecinin uygulanması için yetkili kılınabilirler.

5. Üniversite Mensupları

5.1. Üniversite Personeli

UG'nin 94. maddesi hükmü uyarınca aşağıdaki kişiler, Üniversite personeli olarak sayılmaktadır:

- Üniversite öğrencileri
- Araştırma Bursu sahipleri
- Bilimsel ve Sanatsal Personel
  - Üniversite Profesörleri
  - Üniversite Doçentleri ve de Araştırma, Sanat ve Öğrenim alanındaki bilimsel ve sanatsal öğrenim elemanları
- Genel Üniversite Personeli
  - İdari personel

¹⁷⁹ UG'nin 91.maddesi 2.fıkrası, ayrıca Bkz.: UG'nin 61.maddesi 2.fıkrası, 62.maddesi 1.fıkrası.

¹⁸⁰ UG'nin 91.maddesi 5.fıkrası.

¹⁸¹ UG'nin 92.maddesi 8.fıkrası.

¹⁸² Bkz.: *Perthold-Stoitzner*, Eckpunkte des Universitätsrechts-Änderungsgesetzes 2009 (Teil II), zfhr 2010, 33.

- Teknik personel
- Kütüphane personeli
- Sağlık Hizmetleri personeli
- Kamusal sağlık kurumu çerçevesindeki sağlık hizmetini vermekle yükümlü hekimler
- Uzman hekim öğrenimi veren hekimler¹⁸³
- Özel Doçentler
- Emerite Üniversite Profesörleri
- Emekli Üniversite Profesörleri¹⁸⁴

Üniversitelerin mensupları sayılırken söz konusu olan, bu kimselerin bir hizmet sözleşmesi ile ya da diğer yasal ilişkiler ile üniversite bağlı olup olmadığına dair bir ayırım yapılmamasıdır.¹⁸⁵

Hizmet Sözleşmesi olmaksızın üniversiteye mensup olanlar:

- Üniversite öğrencileri,
- Araştırma bursu sahipleri (Bir burs çerçevesinde Üniversitedeki bir araştırma projesinde yer alan Doktora öğrenimine devam eden ya da mezun olanlar)¹⁸⁶
- Özel doçentler (Bilimsel ya da sanatsal niteliklerinden ötürü kendilerine üniversitede bir bilim ya da sanatsal uzmanlık alanında öğretim görevi verilmiş kişiler)¹⁸⁷
- Emerite Üniversite Profesörleri ve de emekli Üniversite Profesörleri (bunlar emekli olmadan önce üniversitede aktif olarak görev aldıkları iş ilişkisini sürdürmek ve öğretim alanları çerçevesinde öğretimde bulunmak hakkına sahiptirler)¹⁸⁸.

Üniversite personeli (hizmet sözleşmesi olan mensuplar) bir tarafta genel¹⁸⁹ diğer tarafta bilimsel ve sanatsal üniversite personelinin¹⁹⁰ oluşmak ve üniversitedeki çalışanlar için bağlanmış toplu sözleşmeler (Kollektivvertrag-KV) ile ayrıntılar düzenlenmektedir. Bilimsel ve sanatsal üniversite personeli buna bağlı olarak şu şekilde ifade edilebilir¹⁹¹:

- Üniversite Profesörleri¹⁹²,
- Üniversite asistanları (bunlar bir master ya da doktora öğrenimi, ya da Phd. öğrenimi sonrasında söz konusu bu alanlarda faaliyet gösteren bir hizmet sözleşmesi ile istihdam edilen bilimsel ya da sanatsal çalışanlardır). Senior Scientists, Senior Artists, Senior Lecturers (bunlar bir master ya da doktora öğrenimi, yada felsefe doktorası öğrenimi sonrasında söz konusu bu alanlarda geçici olmamak suretiyle faaliyet gösteren bir hizmet sözleşmesi ile istihdam edilen bilimsel ya da sanatsal çalışanlardır. Senior Lecturers ağırlıklı olarak öğretimle görevlendirilmektedirler)¹⁹³,
- Yardımcı Doçentler (bunlar- Üniversite asistanları, Senior Scientists, Senior Artists, Senior Lecturers – Uni-KV'nin 26. maddesi gereğince nitelik anlaşmasına varılan bilimsel ve sanatsal çalışanlardır),
- Doçentler (Nitelik anlaşmasının uygulanmasında sözleşme süresine bağlı olarak belirsiz süreli bir iş ilişkisi söz konusudur ve bu kimseler Assoc. Profesör unvanını taşımaktadırlar.)¹⁹⁴,
- Proje çalışanları (sınırlı bir süre için bilimsel ve sanatsal projelerde yer alan ve dış kaynaklar tarafından finanse edilen çalışanlardır)¹⁹⁵,

¹⁸³ Bkz.: UG'nin 96.maddesi.

¹⁸⁴ UG'nin 94.maddesi.

¹⁸⁵ *Löschnigg/Sommer*, *Universitätspersonalrecht in Österreich*, *Löschnigg*, *Universitätspersonalrecht im internationalen Vergleich* (2011), içinde, s. 211.

¹⁸⁶ Bkz.: UG'nin 95.maddesi.

¹⁸⁷ Bkz.: UG'nin 102.maddesi.

¹⁸⁸ Bkz.: UG'nin 104.maddesi, ayrıntı için Bkz.: *Kucsko-Stadlmayer*, *Der Emeritus*, in *FS Barfuß* (2002) 159.

¹⁸⁹ Ayrıntı için Bkz.: UG'nin 94 maddesi 3.fıkrası ve 101.maddesi.

¹⁹⁰ Bkz.: 97. madde (Üniversite Profesörleri) ve 100. madde 100 (Araştırma, Sanat ve Öğretim alanının çalışanları).

¹⁹¹ Bkz.: Uni-KV'nin 25 ff maddesi.

¹⁹² UG'nin 97.maddesi ve Uni-KV'nin 25.maddesi.

¹⁹³ Uni-KV'nin 26.maddesi, tıp alanının devamı için Bkz.: Uni-KV'nin 45.maddesi.

¹⁹⁴ Uni-KV'nin 27.maddesi.

¹⁹⁵ Uni-KV'nin 28.maddesi, tıp alanının devamı için Bkz.: Uni-KV'nin 39.maddesi ayrıca kısmi süre için Uni-KV'nin 20. maddesi 4. fıkrası ve UG'nin 109.maddesi 2.fıkrası.

- Okutmanlar (Bunlar bir bilimsel, sanatsal ya da uygulamalı uzmanlık alanında öğretim görevinde bulunan kısmı süreli olarak istihdam edilen işgörenlerdir.)¹⁹⁶,
- Üniversite öğrencisi olan çalışanlar (Bunlar kısmı süreli olarak istihdam edilen ve henüz master ya da doktora öğrenimlerini tamamlamamış olan işgörenlerdir)¹⁹⁷
- Üniversite Doçentleri¹⁹⁸ bunlar eski kanuna göre özel bir yere sahiptirler. Hizmet Kanunu-1997 Değişikliği¹⁹⁹ ile doktorasını tamamlamış asistanlar için özel bir kullanım ve ücretlendirme grubu, sözleşme doçentleri²⁰⁰ -üniversite doçentleri- oluşturulmuştur. Kadro dışı üniversite profesörleri bunun dışında tutulmuştur.

Tablo 5: Üniversitelerdeki Personel

Sömester: Kış Dönemi (Yürürlük Tarihi 31.12.09)	Kadın	Erkek	Toplam
Toplam Bilimsel ve Sanatsal Personel (Kafa başı)	13.752	21.222	34.974
Profesörler (Kafa başı)	412	1.791	2.203
Asistanlar ve diğer bilimsel ve sanatsal personel (Kafa başı)	13.351	19.526	32.877
Bunların altında Doçentler (Kafa Başı)	646	2.479	3.125
Bunların altında proje kapsamında dışarıdan finanse edilen çalışanlar (Kafa Başı)	4.110	5.164	9.274
Genel Toplam Personel (Kafa Başı)	9.085	5.617	49.267
Toplam (Kafa Başı)	22.656	26.611	49.267
Toplam Bilimsel ve Sanatsal Personel (Tam gün istihdam edilen)	7.936.4	13.571.4	21.507.8
Profesörler (Tam gün istihdam edilen)	399.8	1.739.5	2.139.2
Asistanlar ve diğer bilimsel ve sanatsal personel (Tam gün istihdam edilen)	7.536.6	11.832.0	19.368.6
Bunların altında Doçentler (Tam gün istihdam edilen)	613.5	2.426.1	3.039.6
Bunların altında proje kapsamında dışarıdan finanse edilen çalışanlar (Tam gün istihdam edilen)	2.956.9	3.932.1	6.889.0
Genel Toplam Personel (Tam gün istihdam edilen)	7.355.7	4.851.5	12.207.3
Toplam (Tam gün istihdam edilenler)	15.292.1	18.23.0	33.715.0

Kaynak: Uygulama tarihinden itibaren BidokVUni temeline bağlı olarak Üniversitelerin veri bildirimi

¹⁹⁶ Uni-KV'nin 29.maddesi, kısmı süre için Bkz.: Uni-KV'nin 20.maddesi 4.fıkrası, ayrıca UG'nin 109.maddesi 2.fıkrası.

¹⁹⁷ Uni-KV'nin 30.maddesi.

¹⁹⁸ UG'nin 94.maddesi 2 Z 2 fıkrası ve UG'nin 122.maddesi 2 Z 4 fıkrası.

¹⁹⁹ BGBl | 1997/109.

²⁰⁰ BDG'nin170. Maddesi ve de VBG'nin 55 maddesi.

5.2. Nitelik Artırma (Kalifiye) Süreci

Üniversitelerde Bilimsel/Sanatsal yeni neslin yetiştirilmesine yönelik merkezi süreçler Doçentlik ve Atama süreçleridir²⁰¹.

5.2.1. Atama Süreci

Üniversite Profesörleri, araştırma ve geliştirme ile sanatta yeni eserler sonuçlandırma ve de kendi ana bilim dallarında öğretimden sorumludurlar ve süreli ya da süresiz bir iş ilişkisi ile Üniversiteye bağlıdırlar. Bunlar Rektör tarafından bir atama ile göreve getirilmekte ve tam gün ya da kısmi süreli olarak görevlidirler. Uygun bilimsel veya sanatsal ve mesleki niteliklere sahip olan yurt içinden ya da yurt dışından bilim adamları veya sanatçılar söz konusu uzmanlık alanı için uygun görülüp, göreve getirilebilirler.²⁰² Atama sürecine²⁰³ kendi onayları ile bu göreve talip olmamış, bilim adamları veya sanatçılar da aday gösterilebilirler²⁰⁴.

Bir üniversite profesörünün yalnızca beş yıllık bir süre aralığı için istihdam edilmesi söz konusu ise, bu durumda kısaltılmış bir atama süreci uygulamaya konulmalıdır. Rektör adayı doldurulacak söz konusu görev alanı için teklif ya da uzmanlık alanının Üniversite Profesörlerinin teklifi ile seçebilir.²⁰⁵

Buna karşılık bir Üniversite Profesörünün beş yıllık bir süreden daha uzun bir zaman aralığı veya süresiz olarak istihdam edilmesi söz konusu ise bu durumda formal bir atanmanın uygulamaya konması gerekmektedir.²⁰⁶ Senatoda temsil edilen Üniversite Profesörleri kendi ana bilim dallarındaki Üniversite Profesörlerinin teklifi ile bunlardan asgari birinin dışarıdan olduğu iki bilirkişi görevlendirmek durumundadır. Bu görevi kendi ana bilim dallarındaki Üniversite Profesörleri veya yakın ana bilim dalındaki meslektaşlarına havale edebilirler. Rektör bir diğer bilirkişi atamak hakkına sahiptir. Senato karar vermek tam yetkisine sahip bir atama komisyonunu göreve çağırmak yetkisindedir. Üniversite Profesörleri üyelerin yarısından fazlasını oluşturmakta ve öğrenim gören öğrenciler en azından bir üyeyi oluşturmaktadır. Atama komisyonu, aday olabilmek için ilan edilen koşulların yerine getirilip getirilmediğini denetlemek ve adaylık koşullarını açıkça yerine getirmeyenleri diskalifiye etmek ile görevlidir. Geriye kalan adaylar, sözü edilen görev alanı için uygunluğu tespit etmekle görevli olan bilirkişilere havale edilir. Rektör uygun tüm adaylara, kendilerini, ana bilim dallarında ve yakın uzmanlık alanlarında tanıtmak imkanını onlara vermek zorundadır. Atama komisyonu bilirkişi raporları temeline ve görüşlere dayanarak söz konusu görev alanı için en uygun üç adayı içeren gerekçeli bir teklif sunacaktır. Üçten daha az adaydan oluşan bir teklif özellikle oluşturulmalıdır. Rektör görevlendirme teklifi içerisinden seçim yapmak hakkına sahiptir ya da bunun uygun adayları içermemesi durumunda görevlendirme teklifini atama komisyonuna geri göndermek hakkına sahiptir. Rektör kararını, atamanın gerçekleşmesinden önce „Eşit Davranma Çalışma Grubuna“ bildirmek zorundadır. Buna bağlı olarak Çalışma Grubu, iki hafta içerisinde itirazları değerlendirmek hakkına sahip iken buna dair kararı Hakem Komisyonunu bilgilendirmek koşulu ile vermektedir. Hakem Komisyonunun itirazları reddetmesi durumunda Rektör atama sürecini kabul edebilir. Hakem Komisyonunun itirazları dikkate alması durumunda seçim sonuçları geçersiz kabul edilir. Yeni bir seçim kararı, Hakem Komisyonu tarafından temsil edilen bir yasal görüş gözetimi altında verilecektir. Rektör atama sürecini yönetir ve seçilen aday ile hizmet sözleşmesini akdeder. Üniversite Profesörü hizmet sözleşmesinin akdedilmesi ile atandığı ana bilim dalı için öğretim yetkisini (venia docendi) kazanır. Daha önceden sahip olunan bir öğretim yetkisine burada dokunulmaz. Bir Üniversite Profesörünün kısmi süreli öğretim yetkisi hizmet sözleşmesinin²⁰⁷ son bulması ile iptal olur.²⁰⁸

²⁰¹ Novak, Universitätsrecht (2010) 130.

²⁰² UG'nin 97.maddesi.

²⁰³ Kucsko-Stadlmayer Mayer (Hrsg) içinde, UG 98. maddesi.

²⁰⁴ UG'nin 98.maddesi 2.fıkrası.

²⁰⁵ Bkz.: UG'nin 99. maddesi ve 98.maddesi 2., 9. – 13. fıkraları.

²⁰⁶ Bkz.: Novak, Das Berufungsverfahren nach UnivG 2002 (2007); Hauser, Professorenberufung gemäß UG 2002, zfhr 2007, 120.

²⁰⁷ Ayrıca Bkz.: Löschnigg/Sommer, Universitätspersonalrecht in Österreich, Löschnigg (Hrsg), Universitätspersonalrecht im internationalen Vergleich (2011) içinde, 211.

²⁰⁸ UG'nin 98. maddesi 3. – 13. fıkraları. Ayrıntı için Uni-KV'nin 25.maddesi.

5.2.2. Doçentlik Süreci

Doçentlik süreci *venia docendi* - öğretim yetkisinin tanınmasına dair bir karar sürecidir. Rektörlük talep üzerine öğretim hakkını bütün bir bilim ya da sanat alanına tanıma hakkına sahiptir. Talep üniversite mensubu olmak özelliğinden bağımsız olarak sunulabilir ancak birden fazla üniversitede eş zamanlı bir talep söz konusu olamaz. Talep edilen öğretim yetkisi Üniversitenin etki alanı içerisinde yer alıyor olmalıdır. Öğretim yetkisinin tanınması, bilimsel ya da sanatsal öğretiyi üniversite içerisinde özgürce öğretmek ve de özgür bilimsel ve sanatsal çalışmalar yürütüp değerlendirmek hakkı ile bağlantılıdır.

Öğretim yetkisinin tanınmasının koşulu, adayın didaktik yeteneklerini yansıtan mükemmel bir bilimsel ve sanatsal nitelik ile tanınmış bir postsekundär eğitim kurumunda birden fazla öğretim faaliyetinde bulunmuş olmasıdır. Sunulan yazılı çalışmalar metodjik olarak mükemmel yürütülmüş olmalı, yeni bilimsel veriler içermeli ve de Doçentlik uzmanlık alanının bilimsel hakimiyeti ile yeteneğini yansıtmalıdır. Sunulan sanatsal çalışmalar talep edilen öğretim yetkisi için sanat alanının temsili için gerekli yeterliliği yansıtmalıdır. Öğretim yetkisinin verilmesi talebi Rektörlüğe iletilmek zorundadır. Rektörlük de, talebin eksik onay içermesinden dolayı üniversiteye iade edilmesi söz konusu değilse, onu Senatoya havale eder.

Senatoda Üniversite Profesörlerinin temsilcileri, bilim dalının Üniversite Profesörünün teklifi ile habilitate edilecek alanın en azından iki temsilcisini, bunlardan en az birini extern olarak sözü edilen çalışma için bilirkişi tayin edebilirler. Bu görevi aynı zamanda ana bilim dalı ya da ona yakın dala da havale edebilirler. Ana bilim dalının Üniversite Profesörleri ve de yakın dalın Profesörleri görüşleri bilirkişi raporlarına teslim etmek hakkına sahiptirler.

Senato tam yetkili bir Doçentlik Komisyonunu tayin etmek zorundadır. Üniversite Profesörleri bunun üyelerinin yarıdan fazlasını oluştururken, öğrenim görenler en azından birini oluşturmaktadır. Doçentlik Komisyonu bilirkişi raporları ve görüşleri temel alarak karar vermek durumundadır.

Rektörlük, Doçentlik Komisyonunun kararına bağlı olarak öğretim yetkisinin verilmesine dair talep kararını açıklar, ancak bu karara karşılık düzenli bir yasal araç yetkili değildir. Rektörlük sürecin temel esaslarının ihlal edilmesi durumunda, Doçentlik Komisyonunun kararını iade etmek hakkına da sahiptir.

Özel Doçentlik ile bağlantılı öğretim yetkisi yalnızca ödünç iş ilişkisinin olduğu üniversite ile ilgilidir. Öğretim yetkisinin verilmesi ile ne yeni bir iş ilişkisi kurulur ne de üniversite ile var olan iş ilişkisi değişikliğe uğramaktadır. (Özel Doçent)²⁰⁹

6. Personel Hukuku

6.1. Üniversite Yasası

Daha önce ifade edildiği gibi 1.1.2004 tarihinde UG tam yetkili olarak yürürlüğe girmiştir ve Üniversiteler faaliyet alanlarının kendi işverenleri olmuşlardır. (Avusturya Üniversitelerindeki Personeli 2009 Güz Döneminde [31.12.09 tarihi itibarıyla] toplam olarak 49.267 kişiden oluşmaktadır.) Bundan önce Hizmet Kanunu gerçekleşen 2001 Değişikliği²¹⁰ ile UG hazırlığı kapsamında memurların alımı imkanı ortadan kaldırılmıştır. Bu şekilde yalnızca Federal Devletin özel hukuk iş ilişkilerinde (Sözleşmeli Çalışanlar) ve üniversitelerin kısmı yasal yetkili birimlerinde özel hukuk ilişkileri çerçevesinde hizmetli alımları söz konusudur.

Nitekim UG Personel hukukunda memur veya sözleşmeli çalışanlar hukukundan Hizmetliler Hukukuna geçiş²¹¹ ve de iş hukuku ile ilgili olan ek yasaların²¹² temel iş hukuku düzenlenmesi istisnai düzenlemeler²¹³ olarak kullanılabilenliği belirtilmiştir. Buna ek olarak 1.10.2009 tarihinde

²⁰⁹ UG'nin 103.maddesi.

²¹⁰ BGBl I 2001/87.

²¹¹ *Windisch-Graetz*, Die Beschäftigungsgruppen nach dem UG 2002 – Probleme der Personalüberleitung, *Reissner/Tinhofer* (Hrsg), Das neue Universitätsarbeitsrecht (2007) 1.

²¹² BGBl 1921/292.

²¹³ Bkz.: UG'nin 108.maddesi.

Üniversitelerin Federal Devlet Çatısı ile Sendikalar arasında akdedilen Uni-KV²¹⁴ yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak Çalışma Konseyleri ile Üniversite Yönetimleri arasında söz konusu üniversite için anlaşmalar sağlanabilmektedir. Tüm iş gören grupları için B-GIBG²¹⁵ hükümleri geçerli olmakta ve çalışanlar temsilcilerinin seçimi İş Yasası (Arbeitsverfassungsgesetz-ArbVG)²¹⁶ vasıtası ile gerçekleşmektedir.

6.2. Personelin Geçişi

Federal Devletin sözleşmeli çalışanları için yasa (UG) ile Federal Devletten Üniversiteye doğru bir işveren değişimi düzenlenmiştir. 31.12.2003 tarihinde bir üniversitenin sorumluluğunda bütçede planlanmış kadroda bir hizmet ilişkisi ile çalışmış olan Federal Devletin sözleşmeli çalışanları görevlerini yerine getirdikleri söz konusu üniversitenin iş görenleri olmuşlardır.²¹⁷ VBG geçerli şekli ile üniversite ile iş sözleşmesinin içeriğini oluşturmaktadır. 31.12.2003 tarihinde üniversitenin bütçede planlanmış kadrosunda yer alan memurlar bundan itibaren görev süreleri boyunca görevlerini yerine getirdikleri yeni kurulmuş üniversitenin birimlerinin sorumluluğundadırlar. Bunlar söz konusu üniversiteye sürekli hizmet vermekle yükümlüdürler. „Üniversite Kurumu“ doğrudan Federal Bakana bağlıdır ve bu üniversitenin Rektörü tarafından yönetilmektedir. Üniversite, Federal Devlete „Üniversite Kurumu...“ için görevlendirilen memurların, yan giderleri dahil olmak üzere tüm faaliyet harcamalarını karşılamak ve emeklilik harcamalarının karşılanması için katkı sağlamak zorundadır.²¹⁸ Memurlar için 1979 tarihli Memurlar Hizmet Yasası (Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979-BDG 1979)²¹⁹ ve de Gelir Yasası (Gehaltsgesetz 1956-GehG)²²⁰ geçerliliğini korumakta ve de memurların statüsü UG'ye rağmen değişmemiştir. Memurlar için bu şekilde devlet işveren olmaya devam ederken, bu kimseler yalnızca üniversitenin hizmetine sunulmuşlardır. („devrolmuşlardır“).

Bilimsel (Sanatsal) çalışanlar (staj yapanlar) ve de 1.1.2004 yürürlüğe giriş tarihinde, staj ilişkisi ya da Federal Devlet ile „sui generis“ bir yasal ilişki içerisinde olarak Federal Devlet ile özel bir yasal bağı olan kimseler,²²¹ bir uzatma imkanı olmaksızın, bu amaç için kullanılmakta ve istihdam edilmektedirler. UG'nin tam olarak geçerli olmasından bir gün önce üniversitenin kısmı yasal yetkili bir biriminde bir hizmet sözleşmesi ile yer alan hizmetliler bunu takip eden günde üniversitenin iş görenleri olmuşlardır.²²² (İşveren Değişimi).

Bu şekilde zamanımızda – eski sözleşmelerin geçerliliğini yitirmesine ve Hizmet Yasasına nihai geçişe kadar – personel hukukuna ilişkin zengin kararlar uygulama alanı bulacaktır.

6.3. İlan ve Kabul Süreci

Tüm açık olan görev yerlerinin yeniden doldurulması temelde Rektörlük tarafından ilan edilmek durumundadır. Bilimsel ve Sanatsal personel için olan görev yerleri uluslararası düzlemde veya en azından AB dahilinde ilan edilebilir. İş sözleşmeleri prensip olarak, açık olan pozisyondan sorumlu olan organizasyon birimi yöneticisi ve amirinin ilanı ya da teklifi ile Rektör tarafından akdedilir.²²³ Bunlar temelde süreli ya da süresiz, tam gün ya da kısmi süreli ve de ana meslek ya da yan meslek olarak oluşturulabilirler. İş ilişkisinin kuruluşu, değiştirilmesi ve sonuçlandırılması hakkında çıkarların temsilcisi olarak Çalışma Konseyi ve Eşit Davranma Çalışma Grubu bilgilendirilmek zorundadır.²²⁴

²¹⁴ Ayrıntı için Bkz.: Uni-KV s *Pfeil* (Hrsg), Personalrecht der Universitäten (2010).

²¹⁵ BGBl I 2004/66.

²¹⁶ BGBl 1974/22. ayrıca Bkz.: UG'nin 135.maddesi (Üniversite çalışanlarının çıkarlarının temsili).

²¹⁷ Bkz.: UG'nin 126.maddesi.

²¹⁸ UG'nin 125.maddesi.

²¹⁹ BGBl 1979/333.

²²⁰ BGBl 1956/54.

²²¹ Bkz.: UG'nin 132. ve 133.maddeleri.

²²² Bkz.: UG'nin 134.maddesi.

²²³ Ayrıntı için Bkz.: UG'nin 107.maddesi.

²²⁴ Karş.: *Novak*, Universitätsrecht (2010) 141.

6.4. Haklar ve Sorumluluklar

Çalışma ilişkisine dair uygun hak ve sorumluluklar ve de çalışma saatleri ile iş yeri²²⁵ işverenin yönetim hakkı kapsamında belirlenmektedir. Buna akademik öz yönetimde etkin olabilmek ve de sır saklama yükümlülüğü ile bilir kişi faaliyetleri de dahildir. Görev hakkına ilişkin istisnalar Tıp Üniversitelerinin klinik alanlarında kullanılan üniversite personeli için de geçerlidir.

Ek olarak yapılan işler esas olarak bildirilmek zorundadır, buna rağmen bunların icra edilmesine bağlı olarak iş sözleşmesindeki sorumlulukların ya da üniversitenin çıkarlarının ihlal edilmesi söz konusu ise bunların icrasının bırakılması gerekmektedir²²⁶.

6.5. İş İlişkisinin Son Bulması

Sürelili çalışma ilişkileri tipik olarak sürenin dolması ile son bulmaktadır.²²⁷ Süresiz çalışma ilişkileri²²⁸ ise sözleşme taraflarından birinin tek taraflı irade açıklamasına kadar (Fesih, gerekçeli olarak süresinden önce fesih, işten çıkarma ya da istifa), yasalara bağlı olarak²²⁹, iş sözleşmesinin geçersiz olması²³⁰ ya da iki tarafın ortak irade açıklaması ile son bulmaktadır. Uni-KV'nin 22. maddesi bu nedenle buradan yola çıkarak görev aidiyeti ile yaşa bağlı olarak genişletilmiş bir fesih korumasını ön görmektedir.²³¹

²²⁵ Bkz.: BDG, VBG, ayrıca Uni-KV'nin 31.maddesi ve 34.maddesi.

²²⁶ Uni-KV'nin 12.maddesi.

²²⁷ Uni-KV'nin 20.maddesi.

²²⁸ Uni-KV'nin 21.maddesi.

²²⁹ UG'nin 45.maddesi 5.fıkrası (Üniversite Organlarından birinin hukuka aykırı kararına bağlı İş İlişkisi).

²³⁰ Üniversite Profesörleri için atama sürecinin süresiz iş yerlerinde sona ermemesi.

²³¹ Daha önce de ifade edilen genişletilmiş fesih ve işten çıkarma koruması için, Bkz.: UG'nin 113.maddesi.

Kaynakça:

- Berka*, Autonomie im Bildungswesen, Böhlau Verlag, Wien 2002.
- Berka*, Die Quadratur des Kreises: Universitätsautonomie und Wissenschaftsfreiheit, zfhr 2008, 37.
- Dumpelnik*, Universitätsarbeitsrecht, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Graz 2008.
- Eichinger*, Mitwirkung und Mitbestimmung der Betriebsräte an den Universitäten, in *Reissner/Tinhofer* (Hrsg), Das neue Universitätsarbeitsrecht, Verlag Österreich, Wien 2007.
- Ferz*, Ewige Universitätsreform, in *Brauneder* (Hrsg), Rechts- und Sozialwissenschaftliche Reihe, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2000.
- Funk*, Erfüllungs- und Gewährleistungsverantwortung des Staates im Hochschulsystem, in *Feik/Winkler* (Hrsg), Österreich im Europäischen Hochschulraum, LexisNexis Verlag ARD Orac, Wien 2009.
- Hauser*, Professorenberufung gemäß UG 2002, zfhr 2007, 120.
- Huber*, Rechtsfragen der vollrechtsfähigen Universitäten, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Graz 2003.
- Huber*, ÖH-Recht³, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien 2009.
- Karl/Standeker*, UG. Universitätsgesetz 2002 idF der Novelle 2009, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Graz 2009.
- Karollus*, Gründung von und Beteiligung an Gesellschaften durch Universitäten (§ 10 UG 2002), in *Funk*, Öffentliche Universitäten im wirtschaftlichen Wettbewerb, ÖGB Verlag, Wien 2010.
- Kerschner*, Haftung und Schadenersatz im Bereich der öffentlichen Universitäten – Systeme und Einzelfragen, in *Funk*, Öffentliche Universitäten im wirtschaftlichen Wettbewerb, ÖGB Verlag, Wien 2010.
- Kopetzki* in *Mayer* (Hrsg), Kommentar zum Universitätsgesetz 2002², Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2010.
- Krejci*, Haftungsfragen zum Universitätsgesetz 2002, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2004.
- Kucsko-Stadlmayer*, Universitätslehrer-Dienstrecht 2001, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2001.
- Kucsko-Stadlmayer*, Der Emeritus, in FS Barfuß, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2002.
- Kucsko-Stadlmayer* in *Mayer* (Hrsg), Kommentar zum Universitätsgesetz 2002², Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2010.
- Löschnigg*, (Autonome) Geschäftsordnungen von Universitätsorganen, zfhr 2005, 79.
- Löschnigg*, VBG als Inhalt des Arbeitsvertrages gem §128 UG 2002, UNILEX 1-2/2005, 8.
- Löschnigg*, Die arbeitsrechtliche Stellung der Universitätslektoren nach dem Universitätsrechts-Änderungsgesetz 2009, in FS Binder (2010), 281.
- Löschnigg/Sommer*, Universitätspersonalrecht in Österreich, in *Löschnigg*, Universitätspersonalrecht im internationalen Vergleich, ÖGB Verlag, Wien 2011.

Mayer in Mayer (Hrsg), Kommentar zum Universitätsgesetz 2002², Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2010.

Muzak in Mayer (Hrsg), Kommentar zum Universitätsgesetz 2002², Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2010.

Novak, Das Dienstrecht der Wissenschaftler, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien 2003.

Novak, Universitäten, in *Funk/Hauser/Kostal/Novak/Schwar/Winkler/Dragaric* (Hrsg), Handbuch des österreichischen Hochschulrechts, Neuer Wissenschaftlicher Verlag, Wien 2006.

Novak, Das Berufungsverfahren nach UnivG 2002, Springer Verlag, Wien 2007.

Novak, Universitätsrecht, Linde Verlag, Wien 2010.

Nowotny in Mayer (Hrsg), Kommentar zum Universitätsgesetz 2002², Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2010.

Perthold-Stoitzner, Universitätsgesetz 2002², Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2009.

Perthold-Stoitzner, Eckpunkte des Universitätsrechts-Änderungsgesetzes 2009 (Teil II), zfhr 2010, 33.

Pfeil (Hrsg), Personalrecht der Universitäten, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2010.

Poier, Kollegialorgane gemäß § 25 Abs 7 UG 2002 zur Beratung oder Entscheidung einzelner Aufgaben des Senats, in FS Funk, Springer Verlag, Wien 2003.

Prisching/Lenz/Hauser (Hrsg), Gleichbehandlung im Hochschulbereich, Verlag Österreich, Wien 2008.

Schnedl, Organisationsautonomie im Universitätsgesetz – Inhalt und Grenzen, ZfV 2005, 185.

Stöger in Mayer (Hrsg), Kommentar zum Universitätsgesetz 2002², Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien 2010.

Ulrich, Gleichbehandlung und Frauenförderung an den vollrechtsfähigen Universitäten, UNILEX 2006, 34.

Windisch-Graetz, Die Beschäftigungsgruppen nach dem UG 2002 – Probleme der Personalüberleitung, in *Reissner/Tinhofer* (Hrsg), Das neue Universitätsarbeitsrecht, Verlag Österreich, Wien 2007.

Prof. Dr. Günther Löschnigg:

1954 yılında Avusturya'nın Graz kentinde doğan Prof. Dr. Löschnigg akademik hayatına 1977 yılında Graz Üniversitesine bağlı İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Enstitüsünde asistan olarak başlamıştır. 1983 yılında Ekonomi Doktorası, 1992 yılında Hukuk Doktorası unvanlarını alan Prof. Dr. Löschnigg 1996 yılında İş Ve Sosyal Güvenlik Hukuku alanında Doçentlik ünvanını almıştır.

1997/98 arasında merkezi Viyana'daki Özel Sektör Çalışanları Sendikasının Hukuk Bölümünü yöneten, Löschnigg 1998 yılından itibaren İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Enstitüsünde Profesör olarak çalışmalarını yürütmektedir. Namık Kemal Üniversitesi de dahil olmak üzere birçok farklı ülkenin üniversitesinde misafir öğretim üyesi olarak da çalışmalarda bulunmuş olan Löschnigg, Graz Karl Franzens Üniversitesi Çalışma Konseyi Başkanlığının yanı sıra Avusturya'nın pek çok Üniversitesine bağlı kuruluşlarda da görev yapmaktadır. Prof. Dr. Löschnigg evli ve iki çocuk babasıdır.

Prof. Dr. Beatrix Karl:

Graz Karl Franzens Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu olan Beatrix Karl, 1991 yılında aynı üniversite İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Enstitüsünde asistan olarak çalışmaya başlamış, 1995 yılında Doktor unvanını kazanmıştır. Doktora çalışması "Yukarı Avusturya İşgörenler Odası" ödülüne layık görülen Karl, 1999-2002 yılları arasında Avusturya Bilimler Akademisinin APART Bursiyeri olarak Münih Max Planck Enstitüsünde çalışmalarını sürdürmüştür.

2001 yılında Doçent olarak atanan Karl, İş Hukuku, Sosyal Hukuk ve Avrupa Hukuku alanında Üniversite Profesörü unvanını almıştır. Bu güne dek Avusturya, Almanya ve Avrupa İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku alanlarında pek çok çalışması bulunan Beatrix Karl, bunun yanı sıra Sosyal Güvenlik ve Avrupa Pazarlık gücü ile AB kapsamında Sosyal Birliğin geleceği konularında da çalışmalarda bulunmaktadır.

2005 yılından beri Avusturya Halk Partisi ÖVP de aktif siyaset yapan Karl, 20.01.2011 ile 20.04.2011 tarihleri arasında Federal Bilim ve Araştırma Bakanı olarak görev yapmış ve 20.04.2011 tarihinde Federal Adalet Bakanlığı görevine atanmıştır.

No:05/2010

Küreselleşme Sürecinde Tehdit Altında Olan İkiz Kardeşler: Geleceği Tartışılan Ulus Devletin Sosyal Devlet Üzerindeki Etkisi

Oktay Hekimler

No:04/2010

Smart Economy or Changing Structures – Reasoning for Taking Responsibility in Policy Making

Peter Herrmann

No:03/2010

Kıbrıs Uyuşmazlığı: Avrupa Birliği - Türkiye İlişkileri Üzerine Yansımaları

Ahmet Zeki Bulunç

No:02/2010

Yetkin Personelin Şirkette Tutulması

Salih Ertör – Pınar Ertör Akyazı

No:01/2010

Türkiye’de Elektrik Piyasasının Yeniden Yapılanması Sürecine Bir Bakış

Cem Doğru

No:06/2009

Günümüzde Almanya’daki Türk Varlığının Sosyal Yansımaları

Oktay Hekimler

No:05/2009

Crime Victim Compensation in Germany – an overview

Yasemin Körtek

No:04/2009

Birinci Dünya Savaşı Döneminde Ekonomide Bir Kurumsallaşma Çabası: İaşe Nezareti

Cem Doğru

No:03/2009

Türk Kadınının Toplumsal Konumunun Gelişim Süreci

Gülen Özdemir

No:02/2009

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin Kabul Edilişinin 60. Yıldönümünde Taşdığı

Anlam ve Önemi

Alpay Hekimler

No:01/2009

Avrupa Birliği Ekseninde Türkiye’de Tarım Sektöründe Sosyal Güvenlik ve Sorunları

Teoman Akpınar